

Міністерство освіти і науки України
ПВНЗ Університет Короля Данила
БІБЛІОТЕКА

Бібліотека
– свідок і творець історії світу

Тематичний бібліографічний покажчик

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

2019

ББК 63.3 (4 УКР)

УДК 94 (477)' 1921 / 1991

Чікальова С.О. «Бібліотека – свідок і творець історії світу» : бібліографічний покажчик / С.О. Чікальова . – Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Івано-Франківського університету Короля Данила. – 2019. - 89 с.

Вашій увазі представлені дивовижні і в той же час красиві бібліотеки світу і хоча їх не так вже й мало, ви побачите самі дивні бібліотеки, розташованих у різних куточках землі. У такі читальні зали можна ходити навіть не заради того щоб взяти почитати яку-небудь книгу, а просто помилуватися на красу, яка панує в них.

Бібліотека – древня і вічно юна оселя людського розуму. Ряди книжкових полиць містять у собі допитливий науковий пошук, насолоду прекрасним, здобуття знань, розвагу – і так до нескінченності. Неможливо уявити сучасне життя без бібліотеки, куди кожна людина може прийти не тільки, щоб отримати необхідну інформацію, а й “підзарядити” свою душу духовними багатствами, залишеними нам у спадщину. Бібліотека – добрий чарівник, до якого поспішають люди різного віку, різних смаків та уподобань. Усе найцікавіше починається з бібліотеки.

Бібліотека – це осередок спілкування «від серця до серця», це місце зустрічей з цікавими людьми, це невичерпне джерело інформації, це місце для проведення педагогічних, методичних та інших заходів. Безпосереднє ж завдання бібліотекаря – сформуванню й розвивати в читачів потребу в постійному отриманні нових знань, в збагачення власного інтелекту та ерудиції, формувати стійкі читацькі інтереси, свідому потребу в читанні, прищепити культуру читання. Бібліотекар має довести, що сучасне навчання неможливе без ґрунтовних знань, і в цьому може допомогти інформаційне джерело бібліотеки. Саме бібліотекарю навчального закладу належить об’єднати всіх учасників

навчально-виховного процесу в справі виховання інформаційної компетентності особистості.

Особливість бібліотеки – це не книги, а люди, які приходять, і кожен читач має свою особливість.

Тематичний бібліографічний покажчик *«Бібліотека – свідок і творець історії світу»*, присвячений ролі бібліотек у світі.

Структурно покажчик складається з шести розділів і додатку (глосарію).

Довідка про бібліотеки світу надасть змогу читачеві отримати цікаву інформацію для загального розвитку. Тож, бажаємо читати та пізнавати світ завдяки цікавому світу книг і пам'ятаємо, що книга завжди була і залишається отим живильним джерелом, яке постійно плекало інтелектуальний потенціал кожної нації, отим мудрим і толерантним провісником Просвіти і Знань, Справедливості й Добра.

Пропонується для широкого загалу читачів.

ЗМІСТ

Розділ .1 Історичне походження бібліотек	
Розділ . 2. Незвичайні бібліотеки світу.....	
Розділ . 3. Найбільші та найвідоміші бібліотеки світу	
Розділ . 4. Цікаві факти про бібліотеки і книги.....	
Розділ . 5. Історія розвитку бібліотек Івано-Франківська.....	
Розділ . 6 Бібліотека університету Короля Данила	
Додаток 1. Глосарій	

Розділ 1 . Історичне походження бібліотек

Бібліотеки - це скарбниці всіх багатств людського духу

(Г. Лейбніц)

У далекій давнині слідом за появою перших книг у вигляді глиняних табличок і сувоїв папірусу з'являються і перші бібліотеки.

Перші бібліотеки збирали глиняні та кам'яні таблички (Ассирія, Вавилон), потім папірусні (Єгипет), пергамені, а потім паперові книги.

У середині VII ст. до н.е. при палаці асирійського царя Аштурбаніпала в Ніневії малося велике зібрання глиняних таблиць. З античних бібліотек найбільшу популярність отримали Олександрійська бібліотека, заснована

Птолемеєм, і бібліотека в Пергамі, заснована в III ст. до н.е. Одним з перших збирачів письмових джерел став цар Ассирії Ашшурбаніпал, що жив в VII в. до н.е. «Цар царів, цар чотирьох сторін світу», як іменували його піддані, побудував в Ніневії величезну будівлю для бібліотеки, де зберігалося більше 20 тисяч примірників книг, що розповідали про культурну і наукову спадщину стародавнього світу. Фактично це були комплекти глиняних клинописних табличок. Багато книг мали 100 і більш «сторінок», виготовлених із спеціальної глини і обпалених для міцності. Образно кажучи, така бібліотека у вогні не горіла, та і у воді пропасти не могла. Не боялася вона, що важливо, ні мишей, ні щурів. Але знайшлися у стародавніх текстів вороги страшніше – нецтво і релігійне мракобісся людей. Коли

війська мідян і вавилонян в 612 р. до н.е. узяли Ніневію штурмом, то перш за все розправилися із захисниками міста, а потім почали дробити глиняні таблички. Так книги перетворилися на купу череп'я... Горб Куянджік, на якому колись височіло грандіозне книгосховище, археологи розкопали тільки в ХІХ в. Дивом уцілілі фрагменти табличок зараз зберігаються в Британському музеї.

Пергам

У Пергамі – столиці однойменного царства в північно-західній частині Малої Азії – в ІІ в. до н.е. навчилися виготовляти пергамент (раніше рукописи існували у вигляді папірусових сувоїв), і книги знайшли форму, близьку до сучасної. Технологія його виробництва досягла досконалості: цей матеріал якийсь час використовували для друку книг навіть після винаходу паперу. По всьому античному світові гриміла слава про Пергамську бібліотеку, в якій зберігалось понад 200 тис. рукописів і манускриптів. Це унікальне книгосховище знаходилося в Акрополі під захистом богині Афіни. Але навіть таке заступництво не врятувало бібліотеку від тотального розграбування, коли Пергам, втративши незалежність, став провінцією Риму. Полководець Марк Антоній, один з прихильників Юлія Цезаря, керуючись власною примхою, подарував майже всі книжкові скарби Пергама єгипетській цариці Клеопатрі, прагнучи задобрити її після того, як з вини римлян згоріла значна частина Александрійської бібліотеки.

Александрія

В результаті злиття двох кращих книжкових зібрань античного миру фонди зберігання

Александрійської бібліотеки склали 700 тис. одиниць. На полицях цього колосального, навіть по сьогоднішніх мірках, книгосховища були зібрані рідкісні єгипетські папіруси, сувої зі сходу, пергаменти Дельф, рукописи Платона, а також твори Арістофана, Гомера, інших видатних авторів, що не дійшли до нас. Бібліотека була частиною Александрійського мусейона – головного наукового і навчального центру Александрії Єгипетської. Вважається, що саме тут Архімед винайшов водяний насос, Ератосфен зміряв діаметр Землі, Евклід написав свою головну працю з 15 книг, що містить основи античної математики, а Клавдій Птолемей написав «Альмагест» – енциклопедію стародавніх астрономічних знань. Тут же трудилася Гипатія (Іпатія) – жінка-математик, астроном і філософ. Коли бібліотеці стало тісно в основній будівлі, при храмі бога Серапіса побудували філію Серапейон, куди перевезли понад 40 тис. манускриптів. Але і ця прекрасна скарбниця античної думки безповоротно загинула. У 391 р. н.е. римський імператор Феодосій I (той самий, що заборонив Олімпійські ігри, визнавши їх язичницькими) спровокував погром бібліотеки, яка войовничим активістам ортодоксальної християнської церкви представлялася «храмом сатани». Останню крапку поставили воїни халіфа Омара, що захопили Александрію в 641 р. Причому навіть коли халіфові доповіли, що деякі із захоплених рукописів не суперечать Корану, завойовник повелів кинути їх у вогнище...

З іменами вчених, які працювали в Александрійській бібліотеці, пов'язані досягнення в різних галузях античної науки: вимір кривизни земної поверхні (Ератосфен); винахід черв'ячної передачі та гвинтового водопідйомника (Архімед); гіпотеза про обертання Землі навколо Сонця (Аристарх); припущення, що джерелом думки є людський мозок (Гермофілій); систематизація основ геометрії (Евклід) та лінгвістики (Діонісій). Учені уклали перший повний коментар до «Іліади» Гомера та першу історію греків від

Троянської війни до Александра Македонського, переклад Старого Завіту грецькою мовою («Септуагінта»).

Прекрасна бібліотека, перлина античної культури, що увібрала фонди бібліотеки Пергамської, а також особистої бібліотеки Аристотеля і інших видатних мислителів, загинула практично повністю...

Історія Александрійської бібліотеки відображена в художній літературі — романах письменників С. Беррі (США) «Александрійська ланка» («The Alexandria Link»; 2007) і К. Е. Касслера (США) «Скарб» («Treasure»; 1988); кінематографі — фільми «Клеопатра» (США; 1963), «Агора» (Іспанія; 2009).

Самарканд

У той історичний відрізок часу, коли Костянтин тільки готувався стати візантійським імператором, за тисячі кілометрів від Босфору, в далекому Самарканді, вирішувалася доля ще однієї великої бібліотеки Середньовіччя – бібліотеки Улугбека, внука знаменитого завойовника Тамерлана, який провів у військових походах 37 років, підкоривши 26 великих і малих царств, і був відомим покровителем наук, мистецтв і ремесел. З дальніх походів він привозив в свою столицю полонених учених, архітекторів, художників, майстрів. Саме при Тамерлані Самарканд перетворився на архітектурну перлину, слава про яку гриміла по всьому Сходу і далеко за його межами. Крім того, він привозив цінні книги і рукописи з Малої Азії, Туреччини, Персії, Індії...Після смерті Тамерлана його імперія розпалася на дві частини: у Хорасане (із столицею в Гераті) правив син завойовника Шахрух, а в Мавераннахре (з центром в Самарканді) – син Шахруха Улугбек. Улугбеку і дісталася унікальна бібліотека, збирати яку почав його грізний дід. Улугбек був одним з найбільш освічених правителів Середньовіччя, що зібрав навколо себе плеяду видатних східних учених, наприклад, Казизаде Румі, якого сучасники називали Платоном свого часу, а також Алі Кушчи, який мав

не менш утішне прізвисько Птолемея Востока. Левову частку часу Улугбек присвячував науковим заняттям, перш за все в побудованій ним же обсерваторії. Головна праця Улугбека «Нові астрономічні таблиці» містила відомості про 1018 світил, що практично не відрізняються від сучасних. Зрозуміло, що далеко не всім при дворі подобалася наукова і просвітницька діяльність Улугбека, який в 1447 р., після смерті свого отця Шахруха, став главою династії Тимурідів. Змова зріла буквально на очах. Зрадники зуміли схилити на свою сторону навіть сина Улугбека – Абдулатіфа. Улугбек передчував біду. Він розумів, що, прийшовши до влади, неосвічені фанатики можуть знищити створену їм наукову базу. Обсерваторія була приречена, а ось бібліотеку слід було терміново рятувати. Улугбек призвав Алі Кушчи, і той розповів, що в горах, недалеко від селища Кеш, звідки він родом, є безліч печер, де легко можна заховати бібліотеку. На тому

і порішили. Книги – декілька тисяч томів – уклали в ковані скрині, і темною ніччю караван відправився в путь... Тим часом в Самарканді відбулися трагічні події. У жовтні 1449 р.

Улугбека зрадницьки вбили, і найдіяльнішу участь в злочині взяв його син. Незабаром була зруйнована обсерваторія. Багато учених почали покидати Самарканд, перебираючись до Герату. Кажуть, після загибелі Улугбека Кушчи виїхав з караваном до Туреччини, де і залишався до кінця своїх днів. Він ніби то вивіз з собою частину книг, але вельми незначну. Основна бібліотека так і залишилася в тайнику. Повернутися за нею Кушчи вже не зміг: у Мавераннахрі почалася низка потрясінь... Сліди ж бібліотеки остаточно загубилися. Її місцезнаходження як і раніше залишається однієї з нерозгаданих таємниць Сходу

Що стосується публічних бібліотек, то першими їх збудували римляни. До IV століття у Римі функціонувало 28 таких закладів. Уже на початку нашої ери бібліотеки були невід'ємною частиною храмів та монастирів. А наприкінці Середньовіччя вони почали з'являтися в університетах та при соборах.

Перші бібліотеки в Давній Русі - Україні почали відкриватися ще за княжих часів. Особливого розвитку книгодрукування та утворення бібліотек набрало після прийняття в 988 році християнства в Русі - Україні. Найбільшою і найбагатшою у той час була бібліотека Софії Київської, заснована у 1037 році Ярославом Мудрим. У цілому в бібліотеці налічувалося до 900 томів рукописних книг, вона було однією була однією з найбільших бібліотек того часу книги, які виходили з майстерень Софійського собору, стали основою інших бібліотек, зокрема величезної бібліотеки Печерського монастиря, яка з кінця XI ст. стала набір Книгозбірня виконувала багатофункціональні функції великокнязівської, соборної, шкільної бібліотеки для потреб нижчої школи, була науковою базою для давньоруських книжників-філософів, перекладачів Ярославового кола: при ній діяв скрипторій (книгописна майстерня), функціонував великокнязівський архів, що водночас був дипломатичним, державним, міським, митрополичим; книгосховище (склад) був за змістом і функціями структурою схожою на сучасний книжний колектор. Бібліотека Ярослава Мудрого – єдиний з архівом організм. Так, деякі рукописні книги, як наприклад, «Повість временних літ», справедливо вважається в науці і першим давньоруським архів князь Ярослав Мудрий, замовивши написання багатьох книг, передав їх церкві святої Софії, прийнято вважати першою джерельною звісткою з історії книгозбірень у нашій країні. Хоч богослужбові книги потрібні в кожному храмі, природно, що у головній церкві держави кафедральному митрополичому соборі — збірка мала бути особливо значною і що до неї, крім суто богослужбових книжок, могли належати книжки богословські, ймовірно, також правничі рукописи, літописи та інші праці.

Порівняно значні книгозбірні формувалися в церквах столиць удільних князівств, особливо ж у головних монастирях. Можна припустити, що найбільшою стала збірка рукописів Києво-Печерської лаври. З житій окремих монахів видно, що декотрі з них мали власні книги, — переписані ними самими, отримані як подарунок або куплені. Тих, хто любив і збирав книги, сучасники особливо шанували, вважаючи "читання книжне" шляхом до

святості. Недаремно в Києво-Печерському патерику згадано монахів Печерського монастиря Григорія, який мав збірку книг, Дем'яна, який читав ночами, Микиту, який знав Старий завіт напам'ять і був запідозрений в єресі за читання грецьких, гебрайських і латинських творів. Вже йшлося про діяльність князя-книжника Володимира Васильковича, який дбав про поповнення збірок богослужбових книг не тільки у церквах власного князівства, але й у Чернігівській, Перемишльській, Луцькій єпископіях.

Звичайно, не всі церкви мали достатню кількість книг. У багатьох храмах найпоширеніші книги (Євангеліє, Апостол, Псалтир) довго залишалися єдиними богослужбовими текстами. Тому Євангеліє-апракос, впорядковане відповідно до послідовності читань неділь та свят, неначе заміняло собою цілу бібліотеку, а наявні в таких Євангеліях покажчики (соборники, синаксарі) виконували роль каталогів: розкривали зміст книги і полегшували пошук потрібних її частин. Зокрема, і в Остромировому Євангелії 1056-1057 рр. є соборник — своєрідний допоміжний бібліографічний покажчик, який заслуговує на згадку в історії бібліографії та документалістики

На жаль, переліки книжок з монастирських зібрань України збереглися лише починаючи з порівняно пізнього часу: з кінця XV ст. — опис книг Слуцького монастиря, з середини XVI ст. — Супрасльського, обидва в Білорусії. З цих переліків видно, що, крім богослужбових, у монастирях були головню твори /356/ візантійських Отців Церкви. З пам'яток старокиївської літератури зустрічаються, зокрема, Києво-Печерський патерик, Ходіння ігумена Даниїла з Царгорода до Єрусалима. Про популярність деяких творів візантійських богословів свідчить те, що, наприклад, в Супраслі було по два рукописи творів Григорія Двоєслова та Єфрема Сирина, п'ять списків "Ліствиці" Іоана Синаїта

Під час монголо-татарського нашествя багато безцінних книг були знищені у війнах і пожежах. З тих часів збереглися декілька екземплярів книг бібліотеки Софії. Найвідоміші: Рейнське Євангеліє, яке донька Ярослава Мудрого Анна

вивезла до Франції з Києва. На цій книзі приносили присягу французькі королі, а нині дають клятву президенти Франції, Остромирове Євангеліє (1056-1057), два Ізборники 1073 та 1076 років, Мстиславове Євангеліє XII ст.

У Західній Україні активний бібліотечний рух розпочинався зі утворення Галицько-Волинського князівства XIII століття. При княжому дворі існувала величезна книжкова майстерня. З появою книгодрукування в середині XV ст. відбуваються значні зміни у всьому європейському книговидаванні і, звичайно, у бібліотечній справі. В XVI столітті великі книгосховища з'явилися при школах в Острозі і Львові. У XVII столітті було створено бібліотеку Києво-Могелянської Академії. Бібліотека Києво-Могілянської академії мала великий вплив на формування книгозбірень колегіумів Лівобережної України — Чернігівського та Харківського. Про використання студентами книжок бібліотеки Харківського колегіуму видно з інструкції, даної в 1769 р. тодішнім білгородським єпископом Самійлом Миславським ректорові Харківського колегіуму Нову та префектові й учителеві філософії Михайлові Шванському. Параграфи 1-4 розділу про філософію повторюють відповідні параграфи подібної інструкції, складеної ще 1763 року тим же Миславським, на той час ректором Київської академії. Зате шостий параграф, присвячений навчальним посібникам, у харківській інструкції значно повніший.

У XVIII столітті починають з'являтися власні бібліотеки заможної української шляхти. У другій половині XIX - на початку XX ст. в Західній Україні, яка входила на той час до складу Австро-Угорщини, діяла мережа культурно-освітніх осередків «Просвіта» при яких діяли бібліотечні заклади. У радянські часи бібліотечна справа стала частиною державної політики і втратила свій національний дух. Сьогодні в Україні налічується тисячі бібліотечних установ. Серед ведучих - Національна бібліотека імені України В.І. Вернадського, Національна парламентська бібліотека України, Державна бібліотека України для дітей, Державна історична бібліотека України та інші.

Великий учитель В.О. Сухомлинський підкреслював: *«Як музика не може прожити дня, щоб не взяти до рук музичного інструмента, не творити і не діставати від цього насолоди, — так людина не може обійтися без книжки»*. І

Тож, бажаємо молодому поколінню більше читати та пізнавати світ завдяки цікавому світу книг!

Розділ 2 . Незвичайні бібліотеки світу

Сама секретна бібліотека світу - бібліотека Ватикану

Список найбільш незвичайних бібліотек світу варто почати з неї, бо вона зберігає більше таємниць, ніж будь-яка інша. Тут зберігаються знання, які накопичувалися тисячоліттями. Про кількість томів, друкованих видань і першодрукованих книг навіть говорити страшно.

Ватиканська бібліотека – одна з найбільших книгозбірень на планеті, а її фонди налічують майже два мільйони видань та рукописів. Проте потрапити у бібліотеку може далеко не кожен дослідник, а про простих смертних – не може бути й мови. Що приховує Ватиканська бібліотека?

У червні 1475 року було задокументовано відкриття Ватиканської бібліотеки. Фонд її на той час вже налічував 2527 творів, адже збір книг та створення архівів розпочалося ще у IV столітті за часів Папи Дамаса I. Віками книгозбірня зазнавала нападів та грабунків, відтак рукописи перевозили з одного місця в інше. Основою для бібліотеки стали твори, знайдені Папою Євгенієм IV, а також приватна колекція його наступника – Папи Миколая V.

Сьогодні у стінах бібліотеки зберігається понад 180 000 рукописів, 1 600 000 друкованих книг, понад 8 600 інкунабул, понад 300 тисяч монет і медалей, 150 000 карт, гравюр і малюнків та понад 150 000 фотографій. Проте чимало дослідників припускають, що у приміщенні бібліотеки є таємні кімнати, де заховано рідкісні твори.

Дехто навіть висуває теорії про те, що частину фондів книгозбірні становлять твори Александрійської бібліотеки. Іншим припущенням є те, що начебто там заховані книги тольтеків — давнього індіанського народу – що

містять дані про зникле золото інків, а також інші таємниці історії Землі. Врешті, це лише здогадки, жодних доказів яких наразі не існує.

Потрапити у приміщення бібліотеки та отримати шанс поглянути на давні манускрипти та рідкісні видання має далеко не кожен. Охочі відвідати бібліотеку проходять жорсткий відбір. Кожен повинен подати заявку та аргументувати потребу у архівних документах. При цьому допускаються зазвичай лише викладачі вищих навчальних закладів, докторанти та науковці. Щодня переступають поріг книгозбірні близько 150 відвідувачів. Окрім того, виносити книги за межі бібліотеки може тільки Папа Римський. Також лише Папа має доступ до певних відділів бібліотеки.

При цьому Ватиканська книгозбірня вважається однією з будівель, яка має найпотужнішу систему охорони у світі, кращу, ніж будь-яка атомна електростанція. Окрім численних гвардійців, бібліотека захищена сучасною кількарівневою охоронною системою. Тож винести щось зі стін будівлі вкрай важко. До речі, у 1996 році бібліотека притягнула до судової відповідальності американського професора, що вирвав із манускрипту Франчески Петрарки (XIV століття) кілька аркушів.

Вперше бібліотека продемонструвала рідкісні видання широкій аудиторії у 2012 році, надавши чимало екземплярів, що охоплюють майже 1200 років, для виставки під назвою «Lux in arcana» у Капітолійському музеї в Римі. Серед документів, представлених публіці, — манускрипти, папські булли*, судові вироки єретикам, зашифровані листи, документи про християнізацію Африки та Азії, рахунки тощо. Серед ексклюзивних експонатів – протоколи процесу над Галілео Галілеєм, документ про відлучення від церкви Мартіна Лютера і лист Мікеланджело Буонарроті.

Тим часом, щоб розширити доступ до рідкісних документів, у 2010-му бібліотека розпочала створення електронного архіву видань, оцифрувавши вже понад шість тисячі манускриптів. Перегляд сторінок давніх книг став можливим з 2013 року. Саме в цій бібліотеці зібрана найбільша в світі колекція

гравюр - більше 100 000. Деякі з старовинних манускриптів може переглядати тільки папа Римський. До речі, він єдиний, хто може «брати книги додому».

Тут також зберігаються кілька робіт Леонардо да Вінчі. Єдиний мінус - доступ до них закритий, так як знання, що зберігаються в цих роботах, можуть підірвати авторитет католицької церкви. За легендою, тут також зберігається перша Біблія.

В бібліотеці стільки таємних кімнат, що про їх точне місце розташування не знають самі священнослужителі, а доступ до деяких з них є тільки в обраних. Всі книги, що зберігаються тут, оснащені сучасними електронними чіпами, тому можна відстежити переміщення кожної з них.

Бібліотека книг ручної роботи

Одна з найбільш незвичайних бібліотек світу знаходиться на Кубі.. Вона незвичайна тим, що книги, які зберігаються тут, ручної роботи. Тираж кожної з них - 200 примірників. Всього в бібліотеці зберігаються близько 600 екземплярів, але кожен з них унікальний. Наприклад, одна з книг зроблена у формі будиночка, а для її читання необхідно підняти його дах.

Бібліотеки в Ангкор-Ват, Сієм Ріп, Камбоджа

Якщо бібліотека у Ватикані сама секретна, то титул найзагадковіших бібліотек можна сміливо присвоїти чотирьох сховищ знань в Камбоджі. Розташовані в унікальному храмовому комплексі, вони нікому не розкривають своїх секретів, а їх унікальна архітектура породжує ще більше запитань, ніж відповідей.

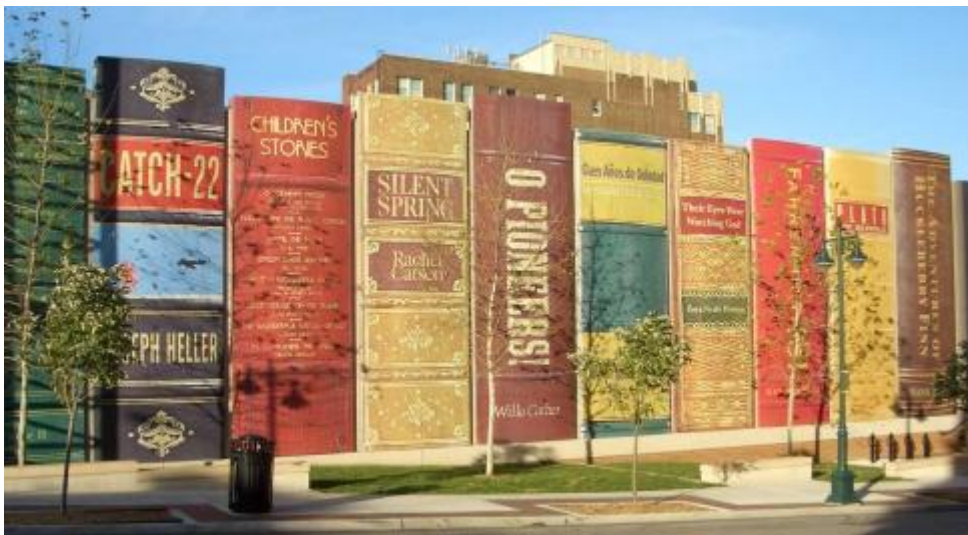
Олександрійська бібліотека, Олександрія, Єгипет

Це сучасний аналог Олександрійської бібліотеки, чії сліди були втрачені ще в давнину. Її архітектурний комплекс споруджений на тому ж місці, а вигляд його дійсно вражає. З басейну «впливає» 7-поверхова будівля у вигляді сонячного диска (кілька поверхів розташовані під землею). Будівля побудована так, що знаходиться прямо навпроти сонця, що сходить з-за Середземного моря. Воно символізує схід Сонця Знань. Дійсно, одна з найбільш незвичайних бібліотек.

Бібліотека «Книжкова полиця», Канзас, США

До найбільш незвичайних бібліотек світу можна зарахувати і цю, розташовану в Канзасі. Її фасад - це 8-метрові корінці 22 книг. Причому ці книги не вибрано навмання - вони відображають різні кола читання. Жителі Канзасу самі вибирали, які книжки вони хочуть побачити на фасаді.

Бібліотека «Раковина», Астана, Казахстан

Ця національна бібліотека ще не відкрила свої двері для читачів, але її вигляд вже привертає увагу. Вона виконана у вигляді морської мушлі. Чим керувалися архітектори? Абсолютно практичними цілями - при такій формі сонячні промені максимально довго потрапляють всередину будівлі, висвітлюючи кімнати.

Бібліотека Parque España, Медельїн, Колумбія

Будівля цієї незвичайної бібліотеки виконано у вигляді гігантських валунів. Архітектурна фантазія Джанкарло Мазанти справляє незабутнє

враження з першого погляду. Будівлю навмисно розташували на вершині пагорба, в буйній рослинності, як-ніби валуни перебувають у природному середовищі.

Незважаючи на «кам'яний вік» архітектури, яку можна сплутати з мегалитами стародавнього культу, тут розташована досить сучасна бібліотека зі своїм зоровим залом.

Бібліотека конгресу, Вашингтон, округ Колумбія, США

Незвичайною бібліотекою її важко назвати, проте однією з найбільших у світі - так! Кажуть, що якщо відвідувач заблукає в стінах цієї будівлі, то вже ніколи не знайде вихід. Тут зберігаються мільйони книг, фотографій, рукописів, карт і записів.

Національна бібліотека Білорусі, Мінськ

Про це будівлі чули багато, так як будувалася бібліотека не так давно - менше 10 років тому. При цьому вона вже встигла заслужити звання найпотворнішого бібліотеки світу».

Вона побудована у вигляді мало кому відомої геометричної фігури ромбокубооктаэдра. Будівля покрита светодиодними, завдяки яким вночі на будівлі практично кожну секунду змінюються візерунки і кольори.

Бібліотеки - телефонні будки, Берлін, Німеччина

У Берліні придумали переробити старі телефонні будки в невеликі міські бібліотеки. Самі будки купують в інтернеті, а учні загальноосвітніх шкіл самостійно розробляють і переробляють їх інтер'єр. На дахах стоять сонячні батареї, а зовні ставлять дерев'яні лавочки.

Будь-який бажаючий може взяти книжку з бібліотеки і принести свою. Мешканці прилеглих будинків стежать за порядком у таких міні-бібліотеки і за тим, щоб на полицях не з'являлася література нацистського та порнографічного змісту.

У світі ще чимало цікавих бібліотек з незвичайною історією. І якщо з'являються нові сховища будівель, значить, інтерес до книг не слабшає. І це здорово!

Розділ 3. Найбільші та найвідоміші бібліотеки в світі

Російська національна бібліотека

Російська національна бібліотека (РНБ) – одна з перших публічних бібліотек в Східній Європі. Розташована в Санкт-Петербурзі. Одна з найбільших бібліотек світу, вона володіє найбільш повним зібранням видань російською мовою. У фондах Бібліотеки представлена також література на багатьох мовах світу з провідних галузях науки і техніки. Особливу увагу традиційно приділяється формуванню фондів документів про Росію і на мовах народів Росії, виданих за її межами. Російська національна бібліотека веде свою історію від Імператорської Публічної бібліотеки, яка була заснована 16 (27) травня 1795 року велінням імператриці Катерини II. Проект будівництва виконав архітектор Єгор Соколов. Бібліотека була задумана не тільки як книгосховище, але як загальнодоступне “джерело народної освіти”. Планувалося зібрати всі книги, надруковані у Росії, видані за кордоном російською мовою, а також книги про Росію на іноземних мовах. Імператриця Катерина особисто стежила за будівництвом бібліотеки і брала участь у зборі книг для бібліотечного фонду. Відкриття Імператорської публічної бібліотеки відбулася 2 (14 січня) 1814 року. Бібліотека була відкрита для всіх, незалежно від соціального стану. У 1917 році бібліотека була перейменована в Російську

публічну бібліотеку. У 1932 році бібліотеці присвоєно ім'я М.Є. Салтикова-Щедрина. У важкі дні блокади бібліотека не припиняла свою роботу; ціною неймовірних зусиль, в умовах браку палива та електрики її співробітники зберегли унікальні фонди бібліотеки. У лютому 1973 року було прийнято рішення Ради Міністрів СРСР "ПРО будівництво Нового книгосховища з читальними залами для Державної публічної бібліотеки ім. М.Є. Салтикова-Щедрина". 27 березня 1992 року був виданий указ президента "Про Російську національну бібліотеку". Ця роль тепер офіційно покладалася на Публічну бібліотеку Санкт Петербургу з одночасним підтвердженням її особливого місця в національній історичній і культурній спадщині. Сьогодні РНБ входить у число найбільших бібліотек світу. Російська національна бібліотека забезпечує збереження понад 33 млн. книг і документів в іншій формі, щорічно обслуговує близько 1,5 млн. відвідувачів, видає майже 14 млн. книг та інших документів.

Бібліотека Російської Академії наук

Бібліотека Академії наук була заснована в 1714 році за указом царя Петра I. При організації бібліотеки ставилася мета забезпечити доступ до книг всім грамотним людям держави, які прагнуть до європейської освіченості. Фонди бібліотеки були багатомовними і універсальними. Спочатку фонд бібліотеки становив близько 2 тис. книг російською та багатьма європейськими мовами. Пріоритетне право користуватися бібліотекою було закріплено за

академіками, але і інші освічені люди могли її відвідувати. Причому такий режим доступу в Бібліотеку зберігався до 70-х років XVIII століття. З 1783 року, після указу Катерини II про Вільні друкарні, був прийнятий указ про доставку в бібліотеку обов'язкового примірника всієї друкарської продукції Росії. З 1932 року в бібліотечну мережу Академії наук увійшли бібліотеки її периферійних баз і філій в Європейській частині країни, Сибіру і на Далекому Сході. У 1940-50-х роках в Бібліотеку надійшов ряд цінних колекцій і приватних зібрань. Сьогодні Бібліотека Російської Академії наук – всеросійське державне сховище універсального профілю. За величиною і цінністю своїх фондів вона входить у число найбільших універсальних наукових бібліотек світу. У фонді БАН міститься 9,5 млн книг, близько 9 млн журналів, понад 26 тисяч назв газет; фонд рідкісних видань – близько 250 тисяч одиниць зберігання і 18,5 тисяч рукописів. Щорічні надходження – більше 200 тисяч екземплярів, в тому числі близько 50 тис. примірників закордонних видань. Головні джерела надходження літератури – з 1783 року безкоштовний обов'язковий примірник, підписка на видання через агентства, покупка через книготорговельні мережі, книгообмін.

Бібліотека Конгресу США

Ця бібліотека заснована 24 квітня 1800 року, коли президент США Джон Адамс (John Adams) підписав закон про перенесення столиці держави з

Філадельфії до Вашингтона. У числі іншого, цей закон містив і пункт про виділення 5 тисяч доларів “на придбання книг, які можуть знадобитися Конгресу, і створення відповідного приміщення для їх зберігання”. Він визначав правила функціонування бібліотеки, згідно з якими її відвідування і доступ до ресурсів отримували тільки президент і віце-президент США, члени Сенату США і Палати представників (Конгрес США). Тому бібліотеку і стали називати “Бібліотека Конгресу”. Під час громадянської війни 1814 року бібліотека була повністю знищена: британські війська підпалили Капітолій, в якій розташовувалася бібліотека. Загибло понад трьох тисяч книг. Екс-президент і пристрасний бібліофіл Джефферсон запропонував Конгресу придбати його особисте зібрання з 6487 томів на різних мовах, яке він збирав більше півстоліття і рівного якому в США тоді не було. До 1865 році Бібліотека Конгресу була лише 4-ою у США і значно відставала від національних бібліотек Великобританії, Німеччини, Росії, Франції. До того часу її фонд становив 80 тисяч томів. У 1870 році на урядовому рівні, був прийнятий указ, згідно з яким після виходу у світ на території Сполучених Штатів будь-якого публічного видання, в обов’язковому порядку один примірник має передаватися в Бібліотеку Конгресу. Ця практика зберігається досі. З листопада 1897 року Бібліотека Конгресу, переїхавши в новий будинок, стала доступною для відвідувань. Побудована в центрі столиці, навпаки Капітолію, будівлю бібліотеки пізніше було названо на честь президента Джефферсона. У 1939 році виник “Аннекс” – прибудова, якій присвоєно ім’я другого президента США Джона Адамса, в 1980 році було побудовано третю (найбільшу) будівлю, що одержала ім’я четвертого президента Джеймса Медисона. Всі будівлі Бібліотеки Конгресу пов’язані підземним переходом на рівні другого-третього підземних поверхів. Бібліотека конгресу США є найбільшою бібліотекою світу. Її фонди, згідно з інформацією офіційного сайту, налічують 142 мільйони одиниць зберігання 470 мовами, а протяжність книжкових полиць близько 650 миль (одна миля дорівнює 1609 м). Колекція бібліотеки включає понад 32 мільйони книг і інших матеріалів друку, 12,5 мільйонів фотографій, 5,3

мільйона географічних карт, 5,6 млн нот і 62 мільйони рукописів. Приблизно половина книг і колекцій Бібліотеки – не англійською мовою.

Бібліотека Британського музею

Британська бібліотека як національна бібліотека була офіційно відкрита в квітні 1973 року. У 1972 році Британським парламентом був схвалений документ “Біла книга Британської бібліотеки” (White Paper of the British Library), згідно з яким п’ять бібліотечних закладів Бібліотеку Британського музею, Довідкова бібліотека з природничих наук та винахідництва, Національна центральна бібліотека, Національна науково-технічна бібліотека-абонемент в Бостон-Спа, Служба британської національної бібліографії повинні бути об’єднані в єдиний національний орган під назвою “Британська бібліотека”. Бібліотека Британського музею, на базі якої була відкрита Національна бібліотека, була заснована одночасно з музеєм у 1753 році. Основою її фонду послужили зборів сера Ханса Слоуна. У своєму заповіті лікар і ботанік Ханс Слоун передав у дар англійській нації своє унікальне книжкове збори з ботаніки, зоології, мінералогії, що налічувало 3,5 тис. рукописів і понад 40 тисяч книг. Слоуном в заповіті було обумовлено, що парламент повинен забезпечити постійне місце зберігання цієї безцінної бібліотеки. В 1751 році парламент видав закон про освіту в Лондоні Британського музею, до складу якого увійшла бібліотека. Через 18 років після смерті Слоуна, в 1759 році,

Британський музей був відкритий для відвідувачів. На першому поверсі будівлі була розміщена невелика читальня на 20 місць. Музей і бібліотека почали швидко поповнюватися новими експонатами, рукописами, книгами. Власністю бібліотеки стали зібрання книг багатьох знаменитих людей Англії; у її склад увійшли бібліотеки, скасовані парламентом за часів Реформації монастирів. Король Георг III передав в музей старовинну королівської бібліотеки, початок якій поклав ще Генріх VIII (1485-1509). Був зібраний багатий фонд з друкованих книг з медицини, природної історії, історії Англії та інших європейських країн і т.д. Бібліотека стала сховищем унікальних рукописних текстів. До складу фонду увійшла цінна колекція документів. Сьогодні Британська національна бібліотека є однією з найбільших бібліотек у світі. Згідно із законом про обов'язковий примірник Британська бібліотека отримує всі види видань, що виходять на території Великобританії та Ірландії. Фонди бібліотеки налічує понад 150 млн одиниць зберігання, опублікованих на майже всіх відомих в світі мовами, близько 3 млн. видань поповнює фонд бібліотеки кожен рік. Крім того, фонди бібліотеки містять матеріали 300 щоденних газет, що виходять у Великобританії, 310 тисяч рукописів, 49,5 млн патентів, понад 4 млн карт, понад 260 тисяч найменувань журналів. Архів звукозаписів містить як перші записи 19-го століття, зроблені на циліндрах (валиках), так і запису на сучасних носіях – CD, DVD, і міні-дисках. Колекція філателістичного фонду бібліотеки налічує понад 8 млн марок.

Бібліотека Гарвардського університету

Бібліотека Гарвардського університету (США) являє собою систему бібліотек професійних шкіл, коледжів, науково-дослідницьких центрів, музеїв і т. д. – всього близько ста. Це найбільша академічна бібліотечна система в світі. Початок найбільшою в світі і найстарішою в Америці системі університетських бібліотек було покладено 1638 року. Заснований англійською колонією коледж отримав за заповітом Джона Гарварда половину його стану і особисту бібліотеку. Через рік коледжу було присвоєно ім'я дарувальника. З 400 томів його бібліотеки до наших днів дійшла лише одна книга “Християнська війна проти диявола, миру і плоті”. Майже вся колекція згоріла під час пожежі 1764 року, що знищила майже всю бібліотеку коледжу, що налічувала до того часу близько 5 тисяч томів. Уцілили лише 404 книги. Однак пожертвування і дари допомогли швидко відновити і збільшити розмір фонду. Протягом ХІХ століття склалася розгалужена структура бібліотеки університету. Послідовно в 1817, 1819, 1826 роках відкрилися бібліотеки юридичної, медичної та богословської шкіл. До 1900 року їх було вже 37. В даний час система університетських бібліотек включає 94 самостійних установи. До неї входить університетський архів і депозитарій. Загальний бібліотечний фонд складає більше 16 млн видань і є другим за величиною в країні після Бібліотеки Конгресу. Найбільшою є бібліотека Гарвардського коледжу, що носить ім'я випускника 1907 року Гаррі Вайднера, затонулого під час загибелі “Титаніка”. Мати Гаррі Вайднера увічненням пам'яті сина спорудженням цього монументального будівлі. У бібліотеці Вайднера розміщені колекції

слов'янської літератури, літератури Середнього Сходу, зборів на єврейському і давньоєврейському мовах: ці фонди нараховують 5 млн видань. Бібліотека рідкісних книг є власницею декількох мільйонів манускриптів і близько півмільйона друкованих видань. Серед останніх – близько трьох тисяч інкунабул (книги, видані в Європі від початку друкарства і до 1 січня 1501 року), велике зібрання європейських книг XVI і XVII ст.

Німецька національна економічна бібліотека

Німецька центральна бібліотека з економічних наук (ZBW) в Кілі – найбільша науково-економічна бібліотека в світі. Після приєднання бібліотеки Гамбурзького архіву світової економіки в січні 2007 року вона володіє зборами приблизно в 4 млн одиниць зберігання, серед яких – великі фонди робочих документів, статистичних видань, дисертацій і матеріалів конференцій, а також понад 25 тисяч друкованих і електронних журнальних підписок. Тематичні пріоритети – народне господарство, економіка і організація виробництва, економічна практика. На основі цих фондів складається онлайн-каталог ECONIS, що включає 3,4 млн назв; каталог також містить посилання на журнальні і книжкові статті. Фонди надаються в розпорядження користувачів у всьому світі через національний і міжнародний міжбібліотечний абонемент і через служби електронної доставки. До додаткових послуг бібліотеки

відносяться Віртуальна економічна бібліотека EconBiz і онлайн-довідка EconDesk.

Національна бібліотека Китаю

Національна бібліотека Китаю була заснована як Пекінська столична бібліотека в 1909 році за погодженням з тронем і урядом останньої китайської династії Цин. Після Сінхайської революції 1911 року вона була передана Міністерству освіти і відкрита для відвідувачів у серпні 1912 року. У 1916 році на неї були покладені функції головної бібліотеки країни. До моменту проголошення Китайської Народної Республіки (1949) у фондах бібліотеки налічувалося 1,4 млн документів. Сьогодні колекція Національної бібліотеки Китаю налічує понад 26 млн книг і щорічно збільшується на 600-700 тисяч видань. Серед них є унікальні стародавні написи на кістках тварин і черепащачих панцирах часів династії Шан (XVI – XI століття до нашої ери). Спеціальний фонд бібліотеки становить 1 млн рідкісних книг, старовинних атласів, творів літератури мовою нацменшин Китаю, рукописів відомих людей, історичних документів.

Громадська Бібліотека Стокгольма

Була побудована шведським архітектором Гуннаром Асплундом. Роботи над зведенням будівлі почалися в 1924 році, і все було готове вже через чотири роки, до 1928 році. Це одне з найбільш відомих будівель Стокгольма, і без усякого сумніву, найбільш важлива робота Асплунда. Варто відзначити, що це була перша шведська бібліотека, яка стала допускати всіх бажаючих до своїх книгохранилищам. Гуннару Асплунду допомагало кілька молодих архітекторів, і в результаті цього вийшло будівля вражає своєю довершеністю. Незважаючи на те, що бібліотека збудована за класичними канонами, в ній є щось привабливе, пом'якшувальну загальну суворість будівлі. До речі, праве крило бібліотеки було побудовано тільки в 1932, завершивши процес будівництва. Будівля бібліотеки має квадратну форму.

Центральна Бібліотека Брістоля

Ця бібліотека знаходиться в історичному будинку на південній частині College Green, Брістоль, Англія. Бібліотека була відкрита в 1906 році згідно з заповітом Вінсента Стакі Ліна – він залишив близько 50 тисяч фунтів стерлінгів для реконструкції будівлі під потреби бібліотеки. При пошуку компаній, які могли б взяти за реконструкцію, була обрана компанія Персі Адамса, який зміг провести всі необхідні роботи всього за 30 тисяч фунтів стерлінгів.

Королівська Бібліотека Копенгагена

Ця бібліотека є національною бібліотекою Данії і являє собою найбільшу бібліотеку Скандинавії. У сховищах цієї бібліотеки міститься величезна кількість історично цінних видань: тут є всі екземпляри книг, друкувалися в Данії починаючи з 17 століття. Тут є навіть перша книга, віддрукована в Данії в далекому 1482 році. Бібліотека була заснована в 1648 році королем Данії

Фредеріком III, який вирішив зібрати гідну колекцію європейських книг. Для громадського користування ця бібліотека була відкрита вже в 1793 році. У 1989 році вона перетворилася в престижну Університетську Бібліотеку і в 2005 році стала Національною Науковою Бібліотекою Данії. Зараз її офіційна назва – Королівська бібліотека.

Бібліотека Пекхема

Пекхемская бібліотека відкрита для громадськості 8 березня 2000 року, відразу після завершення всіх будівельних робіт. Проект будівлі був наданий компанією Alsop & Stormer, що отримала надалі нагороду за даний проект. Бібліотека відома тим, що будівля побудована із застосуванням максимальної кількості нових технологій і матеріалів. До речі, ця бібліотека є однією з найбільш відвідуваних бібліотек у світі. Зараз тут міститься близько 317 тисяч різних книг.

Библиотека Medicea Laurenziana

Флорентійська бібліотека є центром охорони і дослідження рукописів і рідкісних книг. Майже 11 000 відібраних, головним чином, по красі фоліантів зберігаються в дивовижному будівлі XVI століття, архітектура, дизайн і часткове втілення якого належать руці знаменитого Мікеланджело. Унікальність тристоронньої структури вестибюля полягає в її вертикальному вирішенні: стіни тут розділені на три секції, кожна прикрашена двома колонами, що мають форму сувою, і загостреними нішами, обрамленими пілястрами. Читальний зал, навпаки, розвивається горизонтально, зустрічаючи відвідувачів двома рядами дерев'яних лав (plutei), які функціонували і як кафедри, і як книжкові полиці. Розкішні вітражі демонструють орнаментальне пишність геральдики Медісі. Створені, по всій видимості, фламандськими майстрами по малюнках Джорджо Вазарі, вони поєднують гротескні мотиви, види зброї і емблеми.

Національна Бібліотека Австрії

На початку XVIII століття Імператор Карл VI наказав спорудити будинок віденської бібліотеки за бажанням свого батька Леопольда I. Після закінчення турецької та іспанської воєн будівництво за планом відомого архітектора Йохана Бернхарда Фішера фон Эрлака було завершено його сином. Архітектурне оформлення тривало аж до 1730 р. (особливо важко давалися стельові фрески), перш ніж бібліотека засяяла у своєму барочному стилі. Нині відкритому для широкої публіки крилі темою фресок, розписаних придворним майстром Даніелем Гранів, стало одвічне протистояння війни і миру. А в крилі, що примикає до королівського палацу з окремим входом для Імператора і його двору, відображена в символічній формі алегорія раю і миру на землі. Апофеозом бібліотеки, безсумнівно, є мармурова скульптура Геракла. І хто б не входив в головний зал, який об'єднує архітектуру, розпис і інкрустовані книжкові шафи, що зберігають 200 000 зразків XVI-XIX ст., в єдине твір мистецтва, воістину оцінить усі пишність барокового стилю.

Публічна Бібліотека Quincie Douglas

Дизайн публічної бібліотеки американського міста Фенікс, створений бюро Richard+Bauer, удостоєний одного з головних призів у міжнародному конкурсі інтер'єрів бібліотек (IIDA) в 2006 році. Новітні технологічні та архітектурні розробки лежать в основі створюються останнім часом бібліотек. Можливо, вони не мають багатою історією, але за допомогою доступних відвідувачам технічних концептів допомагають їй продумати і досягнути в розташовує до цього атмосфері. Бібліотека є збори 60 000 об'єктів, що включають книги, періодичні видання, електронні ресурси, супровідні матеріали. Спеціальна літня програма для підлітків дозволяє залучити підростаюче покоління до мистецтва книгосховища.

Олександрійська бібліотека

12 лютого 1990 р. в Асуані у присутності глав держав і офіційних осіб була підписана декларація про відродження античної бібліотеки Олександрії. Шляхетний проект втілювався в життя під егідою ЮНЕСКО і уряду АРІ. Будівельні роботи завершені – ультрасучасна Олександрійська бібліотека XXI століття красується на березі Середземного моря поряд з планетарієм і університетом – на тому ж місці, де, ймовірно, стояла дві тисячі років тому. Серед експонатів, знайдених тут до початку будівельних робіт, виявилися два шматки мозаїки. Експерти вважають, що мозаїки, по всій видимості, були частиною підлоги з царського палацу. Вишуканий архітектурний бібліотеки – диск, занурився у водну гладь басейну – символізує Сонце Єгипту. Стародавні ієрогліфи, вигравірувані на круглих стінах будівлі, оповідають про постійним славі великої цивілізації. Дванадцятиметрова гранітна статуя щедрого покровителя поетів і вчених – Птолемея II – вітає гостей біля входу. Це найбільша статуя, витягнута нещодавно археологами з дна моря. Архітектори намагалися передати дух античної бібліотеки і в той же час створити заклад, здатне задовольнити потреби сучасних читачів. Площа бібліотеки займає 40 тис. кв. м; у ній, крім читальних залів на 2 тис. місць і книжкових полиць для 8 млн. томів і 10 тис. стародавніх манускриптів, є великий конференц-центр, лабораторії для проведення реставраційних робіт, галереї, виставкові три музею і науково-дослідницький відділ. Тут не прагнуть зібрати всі книги світу – це завдання непосильна навіть для бібліотеки Конгресу США з її величезними коштами – але хотіли б зберегти вірність духу мусейона, створивши атмосферу суворої науковості та відкритості для всіх, це місце зустрічі світових культур і набуття універсальних знань. На думку організаторів бібліотеки, вона повинна стати для світу вікном в Єгипет, а для Єгипту – вікном у світ.

Розділ 4. Цікаві факти про бібліотеки і книги

Найвідоміші у світі музеї книги

Упродовж століть книги постійно вдосконалювалися, тому у світі існує безліч музеїв, експонатами яких є книги. Найстаріший у світі музей книги був відкритий у 1877 році в Антверпені, у приміщенні друкарні славнозвісного друкаря XVI ст. Кристофа Плантена. Експозиція була присвячена життю і творчості Пітера Пауля Рубенса, художника, який створив для цієї друкарні більше 50 гравійованих листів та ілюстрацій.

У 1884 році був заснований Німецький музей книги та шрифту. У 1900 році були засновані Гутенберговські музеї в Майнці і в Берні (Швейцарія). У 1914 році засновано Музей книги в Брюсселі (Бельгія). У 1938 році – Музей при Інституті патології книги в Римі (Італія). У 1938 році – Музей дитячої книги у Варшаві (Польща). У 1964 році – Музей книгодрукування в Ліоні (Франція). Найстарішим музеєм книжної справи в Росії є Музей книги при Державній бібліотеці Росії в Москві, який був відкритий у 1925 році. В Україні – Державний музей книги і друкарства України у Києві, заснований у 1972 році.

Музей сучасного міжнародного книжного мистецтва, книгодрукування і каліграфії (м. Оффенбах, Німеччина)

Вперше двері цього музею відчинилися для відвідувачів 7 листопада 1953 року. Це був невеликий музей, присвячений мистецтву сучасного друкарства та оформлення книг. В основі музейної експозиції була значна колекція, зібрана почесним доктором наук Карлом Клінгспором (1868-1950 рр.), який у першій половині ХХ ст. був співвласником шрифтоливарного цеху в Оффенбаху.

Незабаром після створення музею в його фонди стали надходити перші щедрі дари, і невеликий музей став центром сучасного друкарського мистецтва.

Музей Клінгспор в Оффенбаху володіє найбільшою після Голландії колекцією робіт видатного голландського друкаря і шрифтовика Хендріка Ніколаса Веркмана (1882-1945 рр.).

У музейній колекції представлено ілюстровані книги, видання, виконані ручним пресом, книги про живопис, про художників, про шрифти, про каліграфію.

Найціннішою з-поміж експонатів музею є колекція 100 книг, переплетених у шкіряну палітурку Ігнацієм Вемлером. У музеї є велика колекція робіт Ернста Шнайdlера, який заснував Штутгартську школу, а також його учнів.

Музей в Оффенбаху приваблює пошанувачів сучасного книжкового і друкарського мистецтва з усього світу.

Музей мініатюрних книг (м. Баку, Азербайджан)

Це єдиний у світі музей мініатюрної книги. Розташовується в старій частині міста Баку, що називається «Ічері Шехер». Почав функціонувати 2 квітня 2002 року.

Експонати, виставлені в музеї, були зібрані сестрою Заріфі Таїрою Салаховою протягом майже 30-ти років. Її особиста колекція становить 6500 книг з 64 країн світу.

У музеї експонуються мініатюрні книги творів відомих азербайджанських класиків, таких як Вагіф, Хуршідбану Натавай, Нізамі Гянджеві, Насимі, Фізулі, Вургун Самед, Мірза Фаталі Ахундов та інші.

Музей книги і друкарства України (м. Київ)

Знаходиться на території Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника у будинку колишньої лаврської друкарні, заснованої архімандритом Єлисеєм Плетенецьким.

У музеї зібрані багаті скарби книжкової культури українського народу (близько 56 тис. одиниць зберігання). Експозиція висвітлює історію вітчизняної книги і книжкової справи від часів Київської Русі і до наших днів; розповідає про створення писемності у східних слов'ян, про рукописну книгу X-XVI ст., про зародження друкарства в Європі, початок і розвиток кириличного книгодрукування, про видавничу діяльність Івана Федорова та про інших видатних творців української книги XVI-XVIII ст.

Цікаво знати, що...

9 листопада – День Книги рекордів Гіннеса. Відзначати цей день почали лише у 2005 році, коли був проданий 100-мільйонний екземпляр. Книгу рекордів створив британський інженер і власник пивоварні Х'ю Бівер. У листопаді 1951 р. він вирушив з друзями на полювання. Увечері в барі між чоловіками виникла суперечка, який з диких птахів найшвидший. Чоловіки переглянули декілька довідників, але відповіді не знайшли. Тоді Бівер вирішив створити книгу, в якій будуть зібрані всі рекорди. Назвав він її на честь своєї пивоварні. Сьогодні Книга рекордів Гіннеса є книгою з найбільшим тиражем з усіх книг, захищених авторським правом.

Важко сказати, що стало мотивацією для створення Книги рекордів України, проте у 2002 р. вийшла з друку книга саме з такою назвою. Її автор – Георгій Маценко – зумів зібрати багато звичайних і незвичайних, але цікавих і дивовижних фактів про все "най-най" в Україні. То ж цікаво дізнатись, що:

На території України **найдавнішою була бібліотека Ярослава Мудрого** – перша бібліотека Київської Русі. Час її заснування невідомий. Уперше про неї згадується під 1037 р. Віддаючи належне Ярославу Мудрому, літописець після розповіді про користь книг, які “суть реки наполняющие вселенную”, говорить, що “Ярославль же сей якоже рукохом, любил бе книги, много написал и положи в святей Софии церкви”. Цим і вичерпуються літописні джерела про першу бібліотеку Київської Русі. Подальша її доля невідома.

Найстаріша діюча бібліотека – наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка, заснована у 1608 р. при колегії

езуїтів. Але науковці вважають вік цього унікального зібрання книг значно заниженим, адже в його основу лягли видання з реформованих монастирських бібліотек, хронологія яких починається з XV ст.

Найдовговічніший підручник. У 1618 р. вперше вийшов друком підручник з мови "Грамматика славенская...", створений українським письменником-полемістом Мелетієм Смотрицьким, який довгий час був єдиним підручником з мови. Учні українських, російських і білоруських шкіл за цією "Грамматикою..." навчалися майже 150 років.

Найкоротша назва книги. У 1968 р. Київське видавництво "Веселка" випустило окремою книжкою українську народну казку "Хо", обсягом 20 сторінок.

Найдовша назва книги. У 1798 р. в Миколаєві, в Чорноморській адміралтейській друкарні, побачила світ книжка обсягом 353 сторінки П. М. Захар'їна "Новый синопсис, или Краткое описание о происхождении славянорускаго народа, владычествовании всероссийских государей в Нове Городе, Киеве, Владимире и Москве, с подробным повествованием поражения страшнаго татарскаго войска полководца Мамая от Дмитрия Иоановича, великаго князя московскаго и о последующих по нем великих князях и царях, до вступления на престол государя Имп. Петра Великаго, из разных повестописателей собранное и дополненное поручиком Петром Захарьиним". 60 слів! Що ж до нашого часу, то в 1997 р. у Києві було видано книжку обсягом 110 сторінок під назвою "Типові норми часу і виробітку на основні види робіт з управлінською документацією та документами особливого походження на паперових носіях, що виконуються державними архівними установами". 24 слова!

Найбільш багатосторінкова книга. У 1998 р. Київський інформаційно-видавничий цент "Спектр" випустив довідник "Україна – 98: промислові ресурси" з даними про 67 тис. підприємств, їх послуги і продукцію. Видання

має 1094 сторінки. Однак це ще не рекорд. У 1999 р. Львівське видавництво "Каменярь" випустило книгу Дмитра Блажейовського "Київська церква у діаспорі (1751-1988)" обсягом у 1335 сторінок. Проте усіх перевершило київське видавництво "Ірина", де побачив світ універсальний словник-енциклопедія "Усе" – 1552 сторінки!

Найважчий стародрук. В експозиції Державного музею книги і друкарства у Києві можна побачити "Євангеліє", видруковане в Москві 1689 р. форматом 64x40x11 см. Книга має 620 сторінок, визолочену оправу з карбованими накладними клеймами на золотому тлі. Важить 21,5 кг.

Умільці багатьох країн **створили низку надмініатюрних книжок**, але книжка "Кобзар", створена українським майстром М. Сядристом, – найменша у світі: її площа – 0,6 кв. мм. Це майже у 20 разів менше від найменшої японської книги. Незважаючи на мікроскопічні розміри, на сторінках "Кобзаря" ніде не порушена архітектоніка віршів, немає жодного переносу рядка. Товщина літер у середньому 0,0035 мм. У книзі 12 сторінок, на кожній 8 віршованих рядків. Дві сторінки з ілюстраціями: портрет Тараса Григоровича Шевченка і копія малюнка "Батьківська хата". Сторінки настільки тонкі, що перегортати їх можна лише кінчиком волоска. Зшито книжку павутинкою, а обкладинка зроблена з пелюстки безсмертника. З цією книгою може зрівнятись хіба одна, створена українським умільцем М. Маслюком: це збірка віршів О. Пушкіна розміром 0,8x0,4x0,2 мм та обсягом 0,064 куб. мм. А це означає, що в одній маковій зернині вмістилося б більше 15(!) таких книжок. Обкладинка книжки виготовлена із золота, на її лицьовому боці вигравіюваний портрет поета.

Найдавніший засіб боротьби з книгокрадіями. Колись у бібліотеках Західної Європи найцінніші книги приковували до своїх місць ланцюгами. Та одним з найцікавіших був засіб, що широко практикувався в Україні. На полях книги чи на початку її писалося міцне закляття або лайка до того, хто захотів би цю книгу привласнити. Ось зразки таких записів:

"Хто хотів би віддалити цю книжку з цього місця, той буде мати зі мною справу перед Божим судом".

"Хай ця книга перебуває у цій церкві вічно, а хто її візьме, хай буде проклятий, хай буде засуджений на негасимий вогонь і хай точить його невисипущий черв'як".

На одному рукописі XVIII ст. стояв навіть такий двовірш: "Хто би мав сю книгу красти, тому сім літ свині пасти".

Пам'ятний знак на честь бібліотеки. В 1969 р. у Софійському монастирі в Києві встановлено пам'ятний знак на честь заснування Ярославом Мудрим першої на Русі бібліотеки. Скульптор – Іван Кавалеріддзе.

Цікаві моменти із життя бібліотек світу:

* Місцева влада Мадрида відкрила на восьми станціях метро так звані філіали BiblioMetro. Це невеличкі кіоски, що нагадують бібліотеки. У кожному знаходиться близько 500 книг. Подорожній може підійти і вибрати собі одну зі списку, а потім безкоштовно користуватися нею до 15 днів.

*Бельгійські бібліотеки, щоб принамити до читальних залів відвідувачів, обіцяють їм романтичне побачення. Влаштовують масову зустріч, на якій присутні можуть познайомитися, а потім за допомогою книг запросити одне одного на побачення.

* В Японії створили робота, який дає можливість читати книги, не заходячи в бібліотеку. Він нагадує коробку 50 на 45 см на колесах, оснащenu цифровою відеокамерою і особливою механічною рукою. Керування ним здійснюється через Інтернет. Машина здатна вибрати книгу і своїми механічними пальцями перегортати сторінки, передаючи вміст на дисплей користувача. Робот створений для людей, які не мають часу ходити до бібліотеки. Також його перевагою є те, що він може «обслуговувати» читачів навіть уночі.

* Людина замість енциклопедії – саме так можна охарактеризувати нову послугу однієї із бібліотек Голландії. Той, хто цікавиться культурою чи звичаями, наприклад, мусульман, циган, може за гроші орендувати на годину «живу енциклопедію» – представника того чи іншого народу і таким чином отримати потрібну інформацію.

* У центрі Нью-Йорка існує готель «Бібліотека», призначений спеціально для книголюбів. У номерах розміщено більше шести тисяч книг. Замовляючи номер, потрібно вказати шифр за бібліотечно-бібліографічним каталогом, завдяки чому працівники підготують спеціально для відвідувача підбірку відповідної літератури.

* Жителі британського селища Уестбері-саб-Мендіп зробили з телефонної будки найменшу у світі бібліотеку. Вона працює цілодобово. Принцип роботи простий – відвідувачі кладуть на полицю уже прочитану книгу і беруть нову.

* У Фінляндії працює 197 бібліобусів. Вони протягом дня відвідують школи, дитячі садочки, лікарні, будинки для пристарілих, а також тих, кому важко надовго вийти з дому. Внутрішня наповненість книгами бібліобуса змінюється залежно від типу тієї соціальної групи, яку він має відвідати.

Цікаві факти про книги

Історія виникнення книги бере свій початок з тих часів, коли створивши писемність, людство починає шукати способи матеріалізувати свої думки, передати наступним поколінням накопичені століттями знання та досвід. До винайдення Йоганом Гутенбергом (1400 - 1468) книгодрукування, книжки були рукописні, наприклад книга-сувій із текстом «Іліади» Гомера, довжиною близько ... 150 метрів.

У бібліотеці Індійського міста Адьяр зберігається сотні книжок, що писалися на аркушах, виготовлених з пальмового листа. Сторінки книжок прикрашали золотом, дорогоцінним камінням...

Серед старовинних монгольських і тибетських книг є справжні манускрипти, тексти яких писалися сумішшю золота, срібла, коралів, перлів, бірюзи, глазури, перламутру, сталі та міді. Є тут також книжки з текстами, вишитими по шовку та сап'яну різнокольоровими нитками... без жодного вузлика.

Ще одна унікальна книжка, сторінки якої зроблені із срібла, а букви «написані» золотом. На виготовлення такого ювелірного шедевру було витрачено більш ніж 50 кілограмів золота та близько 600 кілограмів срібла.

В наші часи з'явилася «металева книга». Виготовив її коваль Костов з болгарського міста Враца. Книга, 22 сторінки якої зроблені із... заліза, важить близько 4 кілограмів, хоча розміри її звичні – 18 на 22 сантиметри.

Серед книжок зустрічаються справжні велетні. Так, одним з найтовстіших романів, напевно, слід вважати «Кларису» – роман англійського письменника Семюела Річардсона. Він містить 984 870 слів, майже на 200 тисяч слів більше, ніж у Біблії. Роман побачив світ у середині XVIII століття.

Але пальма першості у створенні подібного роману належить японському письменникові XIX століття. Автор працював над ним 40 років. Роман складається із 100 томів по тисячі сторінок у кожному, вага одного примірника 60 кілограмів. У романі налічується майже 32 мільйони слів.

Не менш цікаве і «Диявольське Євангеліє», яке зберігається у королівській бібліотеці в Стокгольмі. Його обкладинка зроблена з дубових дощок товщиною 4 сантиметри, а прикрашають книгу масивні заціпки з кованого заліза. На виготовлення пергаментних сторінок пішло понад 100 козячих шкір.

З виданням «Історії Південної півкулі», що було надруковано у США, можливо знайомитися лише за допомогою спеціального двигуна, адже важить вона 225 кілограмів, в розгорнутому вигляді її ширина дорівнює 2 метри 70 сантиметрів, а висота – 2 метри.

А ось мода на так звані мініатюрні книжки виникла наприкінці XVIII століття, завдяки примхам Марії-Антуанетти, яка забажала носити улюблені книжки в рукавичці. Однак ще задовго до цього робилися спроби виготовлення таких оригінальних видань. Прародителькою їх можна вважати старовинну рукописну мініатюрну книгу, яка зберігається в Єреванському книгосховищі Матенадаран. Її вага лише – 19 грамів.

Найменша книжка видана у 1896 році в італійському місті Падуя, її розмір 16 мм на 11 мм, що дорівнює приблизно розміру нігтя на великому пальці руки. У цій книзі надрукований лист Галілео Галілея.

Одна з найбільших бібліотек світу – Національна бібліотека конгресу США. Заснована вона у 1800 році. Її книжковий фонд налічує 40 мільйонів примірників.

Найбільша бібліотека в Україні – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. Заснована вона у 1714 році.

Найперший у світі буквар з'явився в Англії у 1491 році. Написаний він був латинською мовою.

На стінах храму у Фівах висічений древній літопис. Стіни храму є своєрідною книгою, найбільшою у світі за своїми розмірами, оскільки кам'яні «сторінки» її сягають сорока метрів завширшки.

Станом на 2002 р. найменшою у світі вважалася книга "Хамелеон" А.П. Чехова розміром 0,9 x 0,9 мм. Вона містить 30 сторінок по 11 рядків тексту на кожній, 3 кольорові ілюстрації. Книга була видрукувана і переплетена у 1996 р. у м. Києві.

Пізніше, завдяки бурхливому розвитку нанотехнологій, вчені-фізики з Канади створили книжку розміром 0,07 x 0,1 мм. Називається вона - "Teeny Ted from Turnip Town". Книга складається з 30 керамічних мікротаблечек, що використовуються замість паперу, а сфокусований пучок променів іонів гелію (діаметром 7 нанометрів) використовується замість чорнила. І щоб прочитати її, потрібен електронний мікроскоп, здатний збільшувати у 8000 разів.

Раніше найбільшою книгою у світі вважалася "Суперкнига", розміри якої становили 2,74 x 3,07 метра. Вага цієї книги - 252,6 кг і налічує вона 300

сторінок. "Суперкнига" була видана в Денвері (штат Колорадо, США) у 1976 р. Проте в 2004 р. в Росії видали книгу під назвою "Найбільша в світі книга для малят". І хоча в ній всього 4 сторінки і 12 віршів для дітей, ця книга має воістину значні розміри. Висота книги становить 6 метрів, ширина - 3 метри, а вага цієї книги-гіганта - 492 кг.

Найдорожчою книгою, що належить державі, вважають унікальний «Апокаліпсис», виданий французом Жозефом Форе. Вона оцінена в 100 млн старих франків, виставлена в музеї сучасного мистецтва в Парижі.

Найдорожчою книгою, що знаходиться в приватних руках, є так званий "Лестерський кодекс". Інша її назва - «Трактат про воду, землю і небесні тіла», створений Леонардо да Вінчі. У 1994 р. її купив за 24 млн доларів знаменитий засновник компанії "Microsoft" Білл Гейтс. Книга являє собою збірник думок, знахідок і висновків Леонардо да Вінчі на різні теми. Сама книга - це всього 18 пергаментних сторінок, скріплених між собою, причому прочитати таку книгу можна тільки за допомогою дзеркала.

Дванадцять самих маленьких книг світу вміщаються в одній столовій ложці. Серед них є мініатюрне видання Корану, словник англійської мови на 12 000 слів і Конституція Франції.

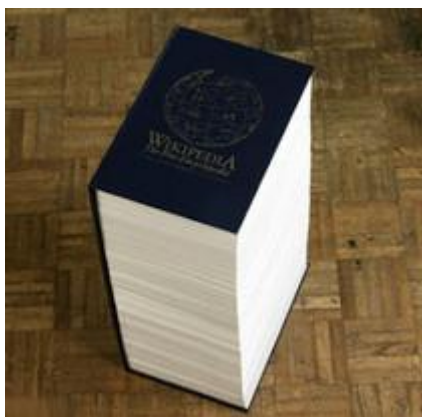
Стенографія, за допомогою якої можна записати будь-який текст у п'ять разів швидше, ніж за допомогою звичайного алфавіту, була знайдена у 63 році до нашої ери рабинєю на ім'я Тіро, яка належала Цицерону.

«Єдині та найглибші секрети медичного мистецтва» - таку назву мала книга, знайдена запечатаною серед речей прославленого голландського доктора Германа Бурхаве після його смерті у 1738 р. Книга була продана з аукціону за 10 000 доларів золотом. Після того як печатка була розкрита, виявилось, що сторінки її були чистими. Тільки на титульному аркуші було написано: «Тримай голову в холоді, ноги в теплі, і ти зробиш бідняком кращого лікаря».

Одна з найбільш незвичайних у світі книг - «Божественна комедія» Данте - була написана на аркуші паперу розміром 80 x 60 см ченцем Габріелем Челані. Вона містить 14000 віршів. Якщо подивитися на лист з деякої відстані, то можна побачити барвисту карту Італії. На цю працю Челані витратив чотири роки.

Найтовстішою друкованою книгою у світі є WIKIPEDIA. Вона являє собою збірник статей з мережі Інтернет, що її любитель книг Роб Метьюс вирішив надрукувати у вигляді одного тому. Таким чином, паперова версія цієї книжечки склала 5000 сторінок.

Італієць Ріо Козеллі збирає колекцію найнудніших в світі книг, в якій налічується близько 10 000 томів. Один італійський поет-невдаха, дізнавшись, що всі його твори знаходяться у Козеллі, мало не покінчив із собою.

Відомий комп'ютерний інженер і підприємець Брюстер Кейл збирається відкрити в Британії перший у світі архів всіх друкованих книг. Такою метою він задався через кілька років після створення у 1996 р. першого інтернет-архіву усіх сторінок, коли-небудь опублікованих в мережі.

*** Нацією, що найбільше часу проводить за книгою, безперечно, вважається Індія. Здивовані? Але саме середньостатистичний індієць проводить по 10,7 годин на тиждень, просто читаючи книгу.

*** Найбільш забороненою книгою в Америці є не сумнозвісний «Майн Кампф» Адольфа Гітлера, а казково-магічна історія про Гаррі Поттера. Саме її найчастіше забороняють з релігійних причин.

*** В японській мові є чарівне слово «tsundoku», що перекладається як «людина, котра купила багато книг і просто не має часу, аби їх прочитати».

*** Поговорюють, що першою написаною книгою на друкарській машинці були «Пригоди Тома Сойєра» Марка Твена.

***“ Бібліосмією” називають неконтрольоване бажання постійно нюхати старі книги, і отримувати від цього задоволення.

*** Рей Бредбері, автор «451 градус за Фаренгейтом», офіційно є нащадком однієї з Салемських відьом, яку було засуджено до спалення під час інквізиції у 1692 році. Пра-пра і ще скільки там разів прабабуся відомого антиутопіста дивом врятувалась, що, безперечно, тепер радує його фанатів.

- *** Найдорожчою книгою у світі є Массачусетська книга псалмів. Надрукована у 1640 році, вона була продана на аукціоні у 2013 році за 14,2 мільйона доларів.
- *** Найдовше речення у світі було написане Віктором Гюго у романі «Знедолені» і складалось з 823 слів.
- *** Двадцять шостий президент США Теодор Рузвельт прочитував по одній книзі кожного дня! Цікаво, а яка статистика у Дональда Трампа?
- *** Відома пісня «Every Breath You Take» британського співака Стінга була написана на тому ж столі, що й книги Яна Флемінга про Джеймса Бонда.
- *** У 267 році готи зруйнували Афіни і вбили багатьох жителів, але не стали спалювати книги.
- *** Найбільша книга у світі знаходиться в одному з голландських музеїв Амстердама. Це - «Збірник морських правил». Висота книги більше зросту середньої дорослої людини, ширина - 1 метр, товщина - близько півметра. А самою маленькою книгою є видання дитячої казки «Старий король Коул». Її розмір - один квадратний міліметр. Вона була видана у 1985 р. тиражем у 85 прим.
- *** Найважчою у світі книгою вважається географічний атлас, що зберігається в Британському музеї в Лондоні. Він має у висоту більше одного метра і важить 320 кг.
- *** Найдорожчою у світі книгою нині вважається «Біблія» Гутенберга, що була видана у 1455 р. У 1926 р. за один з таких примірників було сплачено 350 тис. доларів. У даний час він зберігається у Бібліотеці Конгресу США.
- *** Дванадцять найменших книг світу вміщаються в одній столовій ложці. Серед них є мініатюрне видання Корану, словник англійської мови на 12 000 слів і Конституція Франції

Розділ 5. Історія розвитку бібліотек Івано-Франківська

Загальна кількість бібліотек становить - 734 одиниці. в області функціонували 608 бібліотек навчальних закладів, серед яких 580 (95,4%) бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів, по 14 (по 2,3%) – професійно-технічних та вищих навчальних закладів.

Першу публічну бібліотеку в Станіславові відкрито 1873 року. Її заснував польський повстанець проти російського царату та політичний емігрант Віцентій Смагловський: він подарував місту свою збірку з 3500 книг і став першим її бібліотекарем. Бібліотека находилась у приміщенні реальної школи (нині вул. Незалежності, 17).

Є підстави вважати, що публічна бібліотека — це попередник Станіславської державної обласної бібліотеки, однак офіційний документ про цей факт відсутній.

Згідно з Наказом Ради народних комісарів УРСР від 8 травня 1940 року відкрито Станіславську державну обласну бібліотеку з дитячим відділом. Розташувалась вона у трьох маленьких кімнатах.

Першим її директором став Василь Михайлович Пашницький (1903-1941). Для комплектування він використав приватні бібліотеки, зібрав рідкісні видання творів світової і вітчизняної літератури. Пізніше багато унікальних видань було вилучено. Це - понад 100 томів "Наукових записок" Товариства ім. Т.Г. Шевченка, 8 томів "Історії України-Руси" М.Грушевського, український переклад "Біблії" у виданні Британського біблійного товариства, 16-ти томне видання творів Т.Г.Шевченка та інші. Згодом, державній обласній бібліотеці було надано нове приміщення на вул. Пушкіна, 1. Книжковий фонд до тимчасової окупації міста німецько-фашистськими загарбниками нараховував

понад 240 тис. примірників книг. Під час окупації бібліотека не діяла. В будинку мешкали німецькі та мадярські офіцери. Книги були скидані до сирого підвалу. Понад 200 тис. примірників книг було знищено.

Відновила свою діяльність бібліотека в 1944 році. Велика робота була проведена колективом бібліотеки по організації і збереженню бібліотечного фонду. Книги просушували, класифікували. Фонди поповнювались надходженнями з Києва, Держфонду Москви, Московського колектора, Харківської державної наукової бібліотеки ім. Короленка.

У 1946 році створено методичний кабінет, в 1947 відкрито міжбібліотечний абонемент. Бібліотекам надавалась допомога в налагодженні їх культурно-просвітницької діяльності, роботі по ліквідації неписьменності, освіті населення.

В 1975 - 1980 рр. відбулася централізація масових бібліотек області системи Міністерства культури. Обласною бібліотекою проводились семінари, надавалась методична та практична допомога, готувались регламентуючі документи. Набуває нової функції координація науково-методичної та науково-дослідної роботи. В кооперації з бібліотеками інших відомств та організацій проводились соціологічні дослідження, вивчався і розповсюджувався серед бібліотек області найкращий досвід.

Івано-Франківська міська бібліотека

Створена в 1954 році. Вона знаходилась на вулиці Богдана Хмельницького. Пізніше переїхала на вулицю Гуцульську. Завідувачкою бібліотеки була Омеляненко Галина Юхимівна, зав. читальним залом – Рогацька Софія Павлівна, бібліотекарями – Чупіна З.М., Костенко В.П., Сергієнко М.Л.

В 1965 році бібліотека переїхала на вул. Короля Данила, 16 (колишня вул. Фрунзе). Обслуговування читачів здійснювалося в читальному залі і на абонементі.

9 березня 1975 року запрацював читальний зал бібліотеки №4 в новому приміщенні, яке виділили на вул. Пилипа Орлика, 5 (колишня вул. Васильєва, 5).

1 жовтня 1977 року створено Івано-Франківську міську централізовану бібліотечну систему, яка об'єднала 9 бібліотек-філій.

Сьогодні Івано-Франківська МЦБС нараховує 17 бібліотек-філій, з них: центральна бібліотека, 9 бібліотек-філій, центральна дитяча бібліотека, дитяча філія №1, 5 сільських бібліотек-філій.

Фонд ЦБС становить 454603 прим. книг, 46 назв газет, 86 назв журналів.

Послугами бібліотек користуються 41459 користувачі, загальна книговидача 835792 прим.

Бібліотеки Івано-Франківської МЦБС об'єднані в локальну мережу, створений сайт МЦБС, інтегрована з сайтом система електронного обліку книжок "ІРБІС"

Дитяча бібліотека

Заснована в грудні 1951 року. Скоро їй виповниться 60 років! Звичайно, це багато, але роки не надають їй поважного віку, бо господарюють тут діти! Вони люблять свою бібліотеку, часто відвідують її. І ставши батьками, наші читачі ведуть до нас своїх дітей.

Вирус книжкове життя! Усім хочеться переглянути, почитати новеньку книжку чи журнал. Бібліотечні виставки, тематичні стелажі та полицки — все тут доступне дитині, все для неї. А бібліотекарі стараються допомогти кожному

читачеві вибрати потрібну книжку, підібрати матеріал для реферату, ознайомитися з новими книжками.

Не зміліє джерело пізнання, коли добро і любов пануватимуть у бібліотеці, коли діти будуть дружити з книгою і бібліотекою.

Івано-Франківська міська центральна дитяча бібліотека

Знаходиться по вулиці С. Бандери, 8.

Бібліотеку можуть відвідувати діти віком від 3 до 16 років. **Дитяча бібліотека** має два підрозділи: молодший відділ і старший відділ. У молодшому відділі на абонементі і у читальному залі обслуговуються дошкільнята та учні 1-4 класів. У старшому відділі обслуговуються учні від 5 по 11 клас , батьки, вчителі, студенти.

Івано-Франківська обласна дитяча бібліотека

Будівля бібліотеки — в самісінькому центрі Івано-Франківська, за адресою: площа Міцкевича, 2. Словом, знайти її нескладно, головне — бажання. Перш ніж заходити, кілька хвилин розглядаю сам будинок. Його звели 1895 року за проектом Кароля Заремби для польського культурно-спортивного товариства «Сокіл». Мабуть, саме така будівля, яка дещо схожа на замок, ідеально підходить для дитячої книгозбірні, де «живуть» казки, пригоди і дива. З такими думками заходжу всередину. Одразу ж помічаю стенд з фотографіями найкращих читачів, таких нарахувала 25. Працівники бібліотеки кажуть, що для дітей дуже важливо поповнити його своєю світлиною, тому залюбки змагаються між собою, читають все більше і більше.

У вестибюлі бібліотеки неймовірна і казкова стеля. Ілюстрації Ярослава Соколана з українських, російських та зарубіжних казок вже з порога занурюють читача в дивовижну атмосферу літератури. Майстерні ілюстрації цього художника прикрашають книгозбірню з 1984 року.

У цьому приміщенні дитяча бібліотека — з часу свого заснування, а саме: з 1945 року. Саме в цьому приміщенні в серпні 1945-го було створено Станіславську дитячу і юнацьку бібліотеку, 1962 року юнацьку бібліотеку від них від'єднали

Розділ 6. Історія розвитку бібліотеки Івано-Франківського університету Короля Данила

Бібліотека – обличчя вищого навчального закладу. Тут зростають нові покоління мудрих і допитливих. Сьогодні навчання в університеті немислиме без належної інформаційної підтримки. Бібліотека була, є і буде місцем звершення навчальних і наукових подвигів.

Історія бібліотеки університету Короля Данила нерозривно пов'язана з історією університету, а починалася вона у 1997 році .

Це історія становлення і розвитку класичного університету, його досягнень і злетів, це – доля людей, відданих служінню її величності Книзі, справі освіти і виховання університетської молоді, це – сприяння науковим відкриттям і підтримка творчих особистостей.

Бібліотека Івано-Франківського університету Короля Данила – важливий структурний підрозділ Університету, який сприяє навчальній, дослідницькій та культурно-освітній діяльності викладачів та студентів. Місія Бібліотеки полягає у створенні, накопиченні, організації власних та збереженні світових інформаційних ресурсів, що відповідають вимогам навчального процесу і науково-дослідної роботи в Університеті, здійсненні навчального та наукового процесів Університету відповідно до європейських освітніх стандартів, шляхом якісного та оперативного доступу до інформаційного простору як локальних, так і віддалених користувачів.

Бібліотечний фонд формується згідно з навчальними планами, шляхом придбання наукової, навчальної, довідкової, художньої літератури, періодичних, аудіо-, відеовидань, CD-, DVD-дисків та електронних баз даних, вироблених як в Україні, так і закордоном.

Повноцінно функціонують електронні каталоги бібліотечного фонду. Для постійного контролю за новою інформацією бібліотека університету цікавиться роботою інших провідних бібліотек через Інтернет -сайти .

Інформаційна база каталогів і картотек ефективно допомагає студентам коледжу при підборі необхідних матеріалів - це картотека періодичних видань, яка нараховує понад 100 тисяч описів, картотека «Законів України», картотека газетно-журнальних статей, алфавітна, систематична, тематична, краєзнавча, картотека «Авторефератів» і «Дисертацій» науковців університету.

Бібліотекою проводиться повне, оперативне і якісне обслуговування читачів на основі широкого доступу до бібліотечних та інформаційних ресурсів, надається навчально-методична допомога студентам згідно їх спеціальностей (оформлення виставок навчально-методичної роботи, розкриття культурно-історичної, духовної спадщини, ідей національного державотворення, загальнолюдських цінностей через пропаганду книги):

- тематичними виставками літератури згідно Календаря знаменних та пам'ятних дат;
- проведення літературно-музичних вечорів спільно з викладачами коледжу університету та самостійно згідно плану проведення читацьких конференцій, інших масових заходів.

По мірі нових надходжень літератури, випускається сигнальна інформація для кафедр факультетів про нові надходження «Бібліотека інформує». Бібліотека університету випускає інформаційно-бібліографічні довідки «Календар знаменних та пам'ятних дат» і бере активну участь у проведенні наукових конференцій. Серед них: «Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України». «Дослідження і вивчення історико-культурної спадщини Прикарпаття студентами архітектурного факультету на заняттях з рисунку та пленарної практики, як шлях до збереження унікальних пам'яток дерев'яної сакральної архітектури регіону» та

ін. Для більш ефективного поширення наукової інформації серед студентів, залучення їх до наукової діяльності та ознайомлення з актуальними питаннями в різних галузях науки, працівники бібліотеки разом з кафедрами проводять круглі столи і зустрічі з провідними спеціалістами за циклом « Проблемні питання юридичної і економічної науки XXI століття» за тематикою наукової діяльності кафедр.

Бібліотекою університету Короля Данила враховуються перспективні варіанти використання сучасних технологій для доступу до інформаційних ресурсів, розробляються нові методи на допомогу викладачам і студентам, а головне – вивчається читацький контингент, його потреби та інтереси в інформаційному просторі.

Колектив бібліотеки університету Короля Данила – це команда професіоналів, які мають серйозний творчий потенціал, зберігають кращі традиції своїх попередників, вивчають, запроваджують кращий вітчизняний і світовий досвід бібліотечного будівництва, забезпечують успішний інноваційний розвиток свого закладу.

Становлення та розвиток бібліотеки впродовж багатьох років відбувалися завдяки професіоналізму, відповідальності, любові до своєї справи працівників бібліотеки, а саме: Петрини А.П., Зварич С.С., Гринишин Н.А., Лищинської О.Я., Чікальової С.О., Чуділіної М.О.

Бібліотека готує різні види друкованих матеріалів: бібліографічні покажчики і списки, календарі знаменних і пам'ятних дат, бібліографічні огляди, інформаційні та оглядові довідки, методичні поради рекомендації з різних галузей знань.

Співробітники підбирають літературу, експонують виставки, що також сприяє підвищенню значимості бібліотеки.

Творчими силами працівників бібліотеки та при активній допомозі студентів університету в читальному залі створена затишна, неповторна

атмосфера народознавчої тематики і логічним продовженням цього є створення у 2010 році при бібліотеці кімнати народознавства , де кожен може доторкнутися всім серцем до свого коріння і збагнути велич і чарівність нашого краю.

Все це в цілому підкреслює, що національна культура та історія народу Прикарпаття - багатогранна у своїх проявах. А колектив бібліотеки університету Короля Данила з любов'ю плекає ці коріння.

У бібліотеці з 2010 року проводиться робота по автоматизації бібліотечно-інформаційних ресурсів. На комп'ютерній базі виконуються: комплектування фонду та обробка нових надходжень, передплата періодичних видань, готуються різні інформаційні матеріали, довідково-бібліографічні випуски тощо.

iful.at.ua

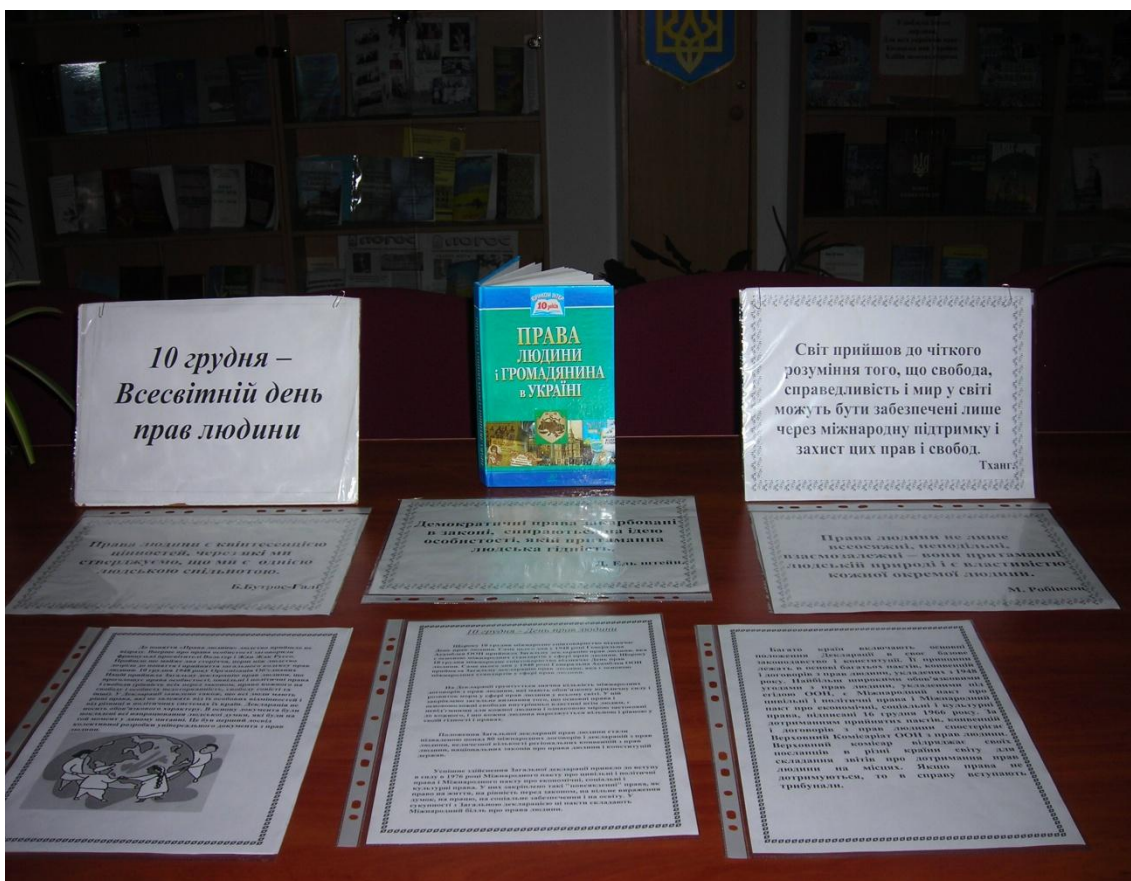

Бібліотека Університету Короля Данила активно відгукнулася на ідею створення бібліотечок в лікарнях міста Івано-Франківська в рамках соціального проекту «Подаруй лікарні книгу» для підтримки позитивного морально-психологічного клімату хворих, які перебувають на стаціонарному лікуванні, створення їм відчуття життєвого комфорту та настрою, спілкування між хворими та пізнання нового і невідомих явищ природи.

Тематична виставка до Міжнародного Дня прав людини

4 ЖОВТНЯ –
День працівників
освіти

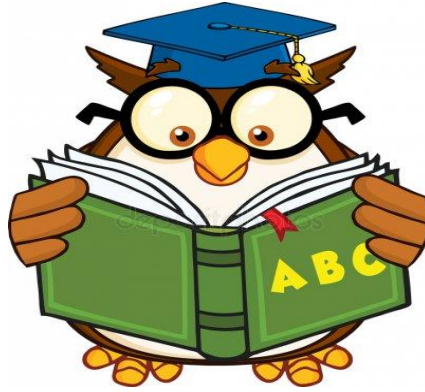
5 ЖОВТНЯ –
Всесвітній День
учителів

«Освіта надає
людині гідності.»
Д. Дідро

Зустріч з поетом Володимиром Прсяжником

Додаток 1.

Глосарій

АГРАФ (франц.) – коштовна застібка на книжкових палітурках у вигляді гачка або пряжки.

АЗБУКА (від слов'янських назв літер аз, буки) – 1) сукупність літер, розташованих у прийнятій послідовності. Синонім – алфавіт; 2) книга для навчання грамоті. Синонім – буквар.

АЗБУКОВНИК – тлумачний словник або довідник енциклопедичного характеру зі словами та термінами, розміщеними в алфавітному порядку. Одержав розповсюдження у рукописній книжності XIV–XVII ст.

АКУТ (від лат. *acutus* – той, що має гострий наголос) – загострений знак над літерою, який вказує на вимовляємий або логічний наголос.

АКЦЕНТ (від лат. *accentus* – наголос) – над- або підрядковий знак у літери, який означає, що вона повинна вимовлятися інакше, ніж та сама літера без акцента. Напр., буква «с» перед «о» читається у фр. мові як «ка», а та ж літера з підрядковим знаком читається як «ес».

АЛФАВІТ (від назв перших двох букв грецького алфавіту – альфа і бета; аналогічно: азбука – від аз і буки слов'янського алфавіту; абетка – від а та б

українського) – сукупність графічних знаків – букв, розміщених у традиційно встановленому порядку.

АЛФАВІТНЕ ПИСЬМО – письмо, в якому кожній графемі (букві) відповідає або спочатку відповідала окрема фонема (звук). **АЛЬДИНИ** – видання венеціанських друкар

АЛЕКСАНДРІЙСЬКА БІБЛІОТЕКА — найбільша і найвідоміша бібліотека в період еллінізму, була заснована та діяла при Александрійському музеї, або музеумі (музейоні) (Єгипет). Заснована, як вважається, Птолемеєм II на початку 3 століття до н. е.

БІБЛІОТЕКА — колекція книг або приміщення, де зберігаються книги. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу»¹ дає таке визначення: бібліотека — інформаційний, культурний, освітній заклад (установа, організація) або структурний підрозділ, що має упорядкований фонд документів, доступ до інших джерел інформації

БРЕВІАРІЙ – 1) Спочатку – літургійна книга католицької церкви, що містить молитви й співи, розташовані по днях і по годинах дня. 2) Збірник витягів із праць прославлених духовних письменників. 3) Пізніше

БУКВАР – початковий навчальний посібник з навчання грамоті (читанню й письму). Синонім азбуки.

БУСТРОФЕДОН (від *bús* – бик і *stréphō* – повертаю) – спосіб письма, за яким перший рядок пишеться справа наліво, другий – зліва направо, третій – знову справа наліво і т. д., що нагадувало давнім грекам рух бика по полю під час орання землі. Використовувався в критському, етрусському, давньогрецькому письмі.

ВАМПУМ – різновид первинного вузликового письма у північноамериканських індіанців. Виглядає як пояс, сплетений з ниток з нанизаними раковинами-черепашками.

ВЕНЗЕЛЬ – художньо написані ініціали, що утворюють узор.

ВЕРЖЕ (від фр. *vergeure*) – 1) при виробництві паперу вручну – нитки тонкого дроту, які паралельно й щільно прилягають одна до одної і покривають дно форми, що створює наче полотно для утримання паперової маси; 2) видиме на просвіт на папері ручного виробництва зображення щільно й паралельно розташованих горизонтальних полос.

ВЕРСО (від лат. *verto* – повертаю, *folio verso* – перегорнувши аркуш) – у сувої – зовнішній незаповнений бік, у кодексі – зворотній бік аркуша. За наявності у книзі пагінації, на версо проставляли парні числа.

ВЕРСТАТКА – невеличкий тристінний металевий ящикок, у якого дно, одна з бокових і опорних стінок нерухомі, а інша бокова (рухома) стінка має замок і перед початком набору встановлюється на заданий формат набору. Цей інструмент застосовувався при ручному наборі тексту для формування рядків.

ВЕРСТКА – 1) поліграфічний процес виготовлення друкарської форми, що полягає у складанні полос (сторінок) певного формату з гранок набраного тексту, елементів оформлення та ін.; 2) відбиток зі зверстаного набору (коректура).

ВИДАННЯ – 1) документ, призначений для розповсюдження інформації, що міститься в ньому, який пройшов редакційно-видавничу обробку; одержаний шляхом друкування або тиснення, поліграфічно самостійно оформлений, що має вихідні відомості; 2) процес випуску книги, брошури, журналу тощо.

ВИКЛЮЧКА РЯДКІВ – збільшення або зменшення за допомогою шпаций проміжків між словами, з метою доведення рядків до заздалегідь визначеної ширини набірної полоси.

ВИСОКИЙ ДРУК – вид друку, при якому зображення передається на папір або інший матеріал рельєфними друкуючими елементами, що лежать в одній площині, а пробільні елементи заглиблені на різну глибину, яка залежить від відстані між друкуючими елементами. Найдавніші відбитки високого друку, одержані з гравюр на дереві – ксилографія.

ВІДБИТОК – зображення на папері або іншій основі, одержане при контакті з друкарською формою, вкритою фарбою.

ВІДРОДЖЕННЯ, Ренесанс (франц. Renaissance, італ. Rinascimento) – епоха в історії культури країн Західної та Центральної Європи, а також деяких країн Східної Європи (в Італії – XIV–XVI ст., в інших країнах – кін. XV–XVI ст.).**ВІНЬЄТКА** (франц. vignette, від vigne – виноград) – графічна прикраса в книжках, журналах та ін. друкованих виданнях.

ВЛАСНИЦЬКА ОПРАВА – оправа, виконана на замовлення власника книги. печення інформаційних,

ГРАВІРОВАНИЙ ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ – титул, надрукований з гравірованої друкарської форми без набору.

ГРАВІРУВАННЯ – вирізування зображення на поверхні твердих матеріалів (дерево, метал та ін.); при гравіруванні на металі застосовується також травлення кислотами. Одержаний малюнок може бути випуклим або поглибленим.

ГРАВІЮРА (від франц. gravure) – 1) відбиток (на папері чи ін. матеріалі) з пластини (дошки), на якій вирізано малюнок; 2) вид графічного мистецтва, що передбачає численні способи ручної обробки дощок (гравірування) і

друкування з них відбитків. Може бути авторська чи репродукційна; прикладна (зокрема, книжкова) чи станкова (естамп); висока, глибока чи плоска, що теж мають свої різновиди.

ГРАВЮРА НА ДЕРЕВІ – див. Ксилографія. **ГРАВЮРА НА МЕТАЛІ** – вид поглибленої гравюри, виконаної на металевій пластині, в якій малюнок заглиблюється за допомогою механічних або хімічних засобів (протравлювання кислотою). **ГРАФІТІ** (італ. graffi to – видряпаний) – написи на стінах будинків, металевих виробках, посуді та ін., зроблені здебільшого за допомогою гострого предмету або фарби.

«ГРИДИРОВАЛ» – старовинна форма терміну «гравіював».

ДАТИ ДАВНЬОРУСЬКОГО ЛІТОЧИСЛЕННЯ – дати, що відрізняються від сучасного літочислення приблизно на 5508 років.

ЗАСТАВКА – орнаментальна або сюжетна композиція невеликого розміру, що виділяє й прикрашає початок розділу книги.

ЗОЛОТАРСТВО – один з видів декоративно-ужиткового мистецтва: в книжковій справі – виготовлення оправ з дорогоцінних матеріалів (золота, срібла), нерідко оздоблених коштовним камінням. До найпоширеніших технічних прийомів золотарства належать гравірування, карбування, прикрашання фініфтєвими медальйонами.

ЗОЛОТИЙ ОБРІЗ – обріз книги, найчастіше верхній, пофарбований рідким золотом.

ЗОЛОТИЙ ПЕРЕРІЗ (ПЕРЕТИН, ЗОЛОТА ПРОПОРЦІЯ) – гармонійний поділ, приблизно рівний $5/3$, точніше $8/5$, $13/8$ і т. п. Принципи З. п. вперше були використані в античному мистецтві й потім покладені в основу композиційної побудови багатьох творів світового мистецтва. Термін ввів Леонардо да Вінчі.

ЗОШИТ (ЗШИТОК) (рос. ТЕТРАДЬ від грец. tetras — четверта частина аркуша) – група аркушів, створена складанням (фальцюванням) друкарського аркуша за форматом книги.І

ДЕОГРАФІЯ (ЛОГОГРАФІЯ) – система писемності, де кожен знак означає слово в будь-якій граматичній формі: символ предмету, ідею якогось поняття. Знаки писемності називаються ідеограмами або логограмами.

ІЄРОГЛІФ (від грец. hierós – священний і glyphē – вирізане) – найбільш давні зображувально-образні знаки єгипетського письма, що використовувались з кінця IV тис. до н. е. Назва дана пізніше греками, означає «священне письмо». Термін застосовується і відносно знаків інших систем письма – китайського та японського.

ІЗБОРНИКИ XI ст. – одні з найдавніших вітчизняних рукописних книг. Відомо два: Ізборник Святослава 1073 р., зберігається в Москві в Державному історичному музеї, та Ізборник 1076 р., зберігається в Петербурзі в Російській національній бібліотеці, іноді помилково також називається Ізборником Святослава.

ІЛЮМІНАТОР – у середньовічних рукописних майстернях (скрипторіях) художник, що здійснював відтворення ініціалів і нескладних орнаментів, відмічав кіноварью червоні рядки

ІЛЮМІНУВАННЯ (від лат. illumina – освітлюю, роблю яскравим, прикрашаю) – розфарбування вручну гравюр або малюнків; процес виконання кольорових мініатюр та оформлення орнаментом середньовічних рукописних книг

ІЛЮСТРАЦІЯ (від лат. illustratio – висвітлюю, наочно зображую) – зображення, яке наочно пояснює або доповнює будь-який друкований текст.

ІЛЮСТРОВАНЕ ВИДАННЯ – видання, до тексту якого включено ілюстрації.І

ІНДЕКС ЗАБОРОНЕНИХ КНИГ (Index librorum prohibitorum) – перелік книжок, засуджених католицькою церквою і повністю заборонених до видання, продажу й читання. Перший зведений папський індекс було видано в Римі 1559 р., постійно перевидався з додатками. Останнє видання 1948 р.

ІНІЦІАЛ (від лат. initialis – початковий) – збільшена заголовна літера будь-якого розділу в тексті рукописної чи друкованої книги, оздоблена орнаментом, ілюстративним малюнком, наприклад, зображенням людських фігур чи тварин, жанровими сценками.

ІН-КВАРТО (від лат. in quarto – у четверту долю аркуша) – формат видання в четверту долю (частку) паперового аркуша, який одержують фальцюванням (складанням) у два згини.І

ІНКУНАБУЛИ – книжки раннього періоду книгодрукування, починаючи з 40-х рр. XV ст. до 1 січня 1501 р.

ІКСИЛОГРАФІЧНА КНИГА – книга, текст та ілюстрації якої виконані в техніці гравюри на дереві.

ІКСИЛОГРАФІЯ (від грец. xύlon – зрублене дерево і gráphō – пишу, малюю) – гравюра на дереві, дереворит, один з видів випуклої гравюри. Друкарська форма (кліше) виготовляється ручним способом. Зображення відбивається з поверхні дерев'яної дошки, вкритої фарбою, від якої вільні поглиблення, вирізані між елементами зображення.

ІКУРСИВ (нім. Kursiv) – один з видів написання друкарського шрифту з нахилом основних штрихів літер праворуч; нагадує рукописний почерк (скоропис). Використовується для виділення певних частин набору. Вперше був застосований у виданнях Альда Мануція.

КУСТОДА (від лат. *custos*, род. відм. *custodis* – сторож) – 1) в рукописних книгах – визначення порядкового номеру зошита римськими або арабськими цифрами, кирилицею чи ін. знаками (у стародруках замінена сигнатурою); 2) у стародруках – перше слово або його частина, склад наступної сторінки; розміщувалося у нижньому правому кутку попередньої сторінки (в рукописних книгах називалося рекламат)

КНИГОЛІКУВАННЯ -книголікування або бібліотерапія (з грецьк. «книголікування») — психологічна допомога, зняття душевного стресу і лікування людей в основі якого лежить читання ними книжок певного змісту і тематики. Як окремий вид терапії з'явився на початку ХХ ст., хоч цілком очевидним є те, що книголікування як явище існувало вже в середньовіччі, в усякому разі з тих часів залишилися згадки окремих людей (переважно монахів), які описують зцілюючу силу, яку дає читання святих книг (Біблії, творів святих отців) і навпаки руйнівну силу недобрих книжок і текстів,

КНИЖКА РОКУ — рейтинг книг, який проводить Центр рейтингових досліджень «Еліт-Профі» як благодійну акцію для просування українського книговидання.

ЛАТИНСЬКИЙ ШРИФТ – друкарський шрифт на латинській графічній основі.

ЛИЦЕВИЙ РУКОПИС – рукописна книга з ілюстраціями-мініатюрами. Назва походить від давньоруського «лик» – зображення, ікона.

ЛІГАТУРА (лат. *ligatura* – зв'язок) – 1) злите написання двох або декількох літер; 2) у давній в'язі – поєднання в один основний штрих суміжних частин двох сусідніх літер; 3) у друкарському наборі – подвійна літера, відлита в одну.

ЛІТЕРА (від лат. *lit(t)era* – буква) – 1) брусок з друкарського сплаву, що має на одному з торців випукле вічко з зображенням букви чи іншого знаку. Є

основним друкуючим елементом текстових форм ручного набору. 2) Синонім букви.

ЛІТЕРНА ПАГІНАЦІЯ – позначення сторінок рядковими або заголовними літерами.

ЛІТОПИСЕЦЬ – у Давній Русі укладач історичних творів (літописів). **ЛІТОПИСИ** – основний історичний жанр давньоруської літератури

КАМ'ЯНІ ТАБЛИЧКИ - найдавніший матеріал для письма. Вони були двох видів: воскові та глиняні. Останні для міцності зазвичай обпалювалися, і внести зміни в текст після цього вже було неможливо. Воскові таблички дозволяли прати напис і наносити нову. Ними користувалися у Стародавній Месопотамії та Римі.

КНИГА — письмовий записник, неперіодичне видання у вигляді зброшурованих аркушів друкованого матеріалу, набір письмових, друкованих, ілюстрованих або порожніх аркушів, виготовлених з паперу, пергаменту або іншого матеріалу, як правило, скріплених з одного боку.

ПИСЬСМО – це своєрідна графічна система закріплення мови на будь-якому матеріалі (камені, папірусі, пергамені, папері та ін.) за допомогою умовних знаків, з метою збереження та передачі змісту мови в просторі та в часі

ПЕРГАМЕНТНІ КНИГИ – **Пергáмент**, рідше **пергáмен** (нім. *Pergament*, від грец. Πέργαμον — від назви міста Пергам у Малій Азії, де в II столітті до н. е. широко застосовувався пергамент) — матеріал для письма з недубленої шкіри тварин (до винаходу паперу). Також стародавній рукопис на такому матеріалі.

ПУБЛІКАЦІЯ - це оприлюднення деяких відомостей. ... В такому випадку вживають термін комп'ютерна **публікація**. За способом розповсюдження **публікації** можна поділити на друковані та електронні. Розрізняють такі

друковані видання: книжки, журнали, брошури, газети, буклети, листівки тощо.

РОМАН - (фр. *roman* — «романський») — літературний формат, найпоширеніший у XVIII–XX століттях; великий за обсягом, складний за будовою епічний твір, у якому широко охоплені життєві події, глибоко розкривається історія формування характерів багатьох персонажів.

Як літературний термін слово «роман» використав у XVI ст. англійський літературознавець Джордж Патенхем у праці «Мистецтво англійської поезії» (1589). Спочатку словом «роман» називали будь-які віршові твори, написані романською, а не латиною. Згодом так починають називати прозові твори зі специфічною тематикою — любовною. Про це згадує вже в XVII ст. французький дослідник П'єр-Даніель Юе і говорить, що це історії «для задоволення та повчання».

ПІКТОГРАФІЯ (від лат. «*pictus*» – малювати, намальований, «*grafo*» – пишу) оперує не буквами, а малюнками, піктограмами, кожна з яких графічно зображує не звук мови, як в сучасних системах, а конкретний предмет чи явище, а то і їх комплекс. Піктографія не потребує від сприймаючого її якоїсь особливої грамотності. Більше того, вона може бути однаково зрозумілою людям, які розмовляють різними мовами. Завдяки конкретності вираження думок, простоті й наочності, малюнкове письмо вживається і сьогодні в деяких дорожніх знаках, у дитячих книжках-малюнках тощо

ПОВІСТЬ - — літературний прозовий твір середньої форми, довший за оповідання, але коротший за роман, під відповідною назвою поширений у слов'янських мовах та країнах.

До 1950-х років, його відповідник у міжнародному літературознавстві був термін *short novel* (тобто, дослівно — короткий роман). Після 1950-их його вживають найчастіше як аналог терміна західної літературної традиції

novella.^{[1][2]} За сучасними стандартами, аналог повісті *novella* зазвичай містить від 17 000 до 40 000 слів..

ПАЛЕОТИПИ (від грец. Palaios – давній і typos – відбиток, друк) – друковані видання I-ї половини XVI ст., з 1501 по 1550 рік включно.

СУВІЙ— стародавній рукопис на папірусі чи пергаменті, згорнутий у трубку.

СЛОВНИК — упорядкований в алфавітному чи тематичному порядку список заголовних слів, лексикографічно опрацьованих^[1].

Словник — лексикографічний продукт, який містить впорядкований перелік мовних одиниць (слів, словосполучень тощо) з короткими їх характеристиками або характеристиками позначених ними понять, або з перекладом на іншу мову.

ФІЛІГРАНЬ - (внутрішнє, видиме на просвіт зображення на папері ручного виробництва) одержували в процесі відливання паперу: на дно сита, через яке пропускали виварену паперову масу, кріпили певне випукле зображення.

Бібліотека

– *свідок і творець історії світу*

Тематичний бібліографічний покажчик

УКЛАДАЧ: **Чікальова Світлана Олексіївна**

Редакційно-видавничий відділ Івано-Франківського університету

Короля Данила м. Івано-Франківськ, вул. Коновальця, 35

E-mail:inst/doktor@gmail.com